

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Miri: **Cătălina Ababii**
din or. Drochia, R. Moldova

și **Dănuț Vlase**
din or. Focșani, România

NICOLAE BĂIEȘU Sfântul Andrei.....	1
ULIA CALISTRU Felicia Bojii	3
EMILIA BOBEICĂ Nunta în Basarabia	4
LUDMILA CERGUȚĂ Dinastia Cantemirștilor.....	6
LUDMILA PODGURSCHII Festivalul regional al cântecului popular „T. Negară”	7
VITALIE BELÎ Colegiul de Muzică „Șt. Neaga” — beneficiar al unui proiect transfrontalier	9
Festivalul Internațional de Folclor „Cântecele neamului”	29
ION DOMENCO Tot mai viu și mai răsunător	10
MARIA BORTĂ Novateca — pas sigur spre modernizarea bibliotecilor	11
CRISTINA PROCOPENCO Un ecou de chemare la carte.....	11
MIHAI VOLOH Ziua Daciei	12
LIDIA BURLACU Eterna carte	13
ION DORU Cu dor și drag de Dumitru Matcovschi.....	14
Din inimă crește belșugul	23
MARIA SCOARȚĂ Cu tradițiile neamului — la „Toamna aurie”	15
ACULINA POPA Dumitru Matcovschi — omagiat de rezineni	16
NATALIA BAZAN, MARIA MUCHI „Sub bagheta magică a timpului”	18

ELENA LEVIȚAIA Sub același cer — festivalul etniilor	19
Ziua Națională a Vinului la Orhei	17
ADELINA PORCESCU Vladimir Mănăscuț — fantastul care trăiește cuvântul	20
Halloween la biblioteca publică raională Drochia.....	26
ANGELA OJOG Copiii în lumea cărților	21
ELENA PASCARI Satule, vatră frumoasă	19
TATIANA FOLIUȘNEAC, OLGA BURAC „Al nostru de-a pururi Poetul”	22
AURELIA ANDRONACHI „Moștenitorii” înalt apreciați de publicul din afara țării	23
TAMARA LEON Biblioteca Modernă — Conector Comunitar	22
GALINA SACALIUC Biblioteca satească — furnizor de servicii pentru adulți	24
NICOLETA CULEA Ziua Internațională a Muzicii	25
VICTORIA ȚĂCU Salonul Internațional de carte	25
MARINA COSUMOV „Artă și educație — două veșnicii inestimabile”	27
ANGELA URSACHE De ziua Democrației	30
DIANA ODOBESCU Dumitru Matcovschi — Simbol al Demnității Naționale ..	30
LIDIA GONTEA FNCL, ediția IV-a, la Drochia	31

Cu tradițiile neamului la Toamna aurie (r. Briceni)

Ziua Națională a Vinului la Orhei

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE“
nr. 12 (42) decembrie 2014

Adresa: mun. Chișinău, str. București,
68, of. 313, 314

Tel.: (+373 22) 20-25-53

Mob.: (069) 39 24 98 (P. Popa)

Fax: (+373 22) 20-25-55

E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa,
redactor-șef

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național
de Etnografie și
Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș,
AȘM

Claudia Șerșun,
Ministerul Culturii

Mariana Cocieru, AȘM

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Veronica Caraulan,
Direcția Culturală mun. Bălți

Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic
al Ministerului Culturii

Tudor Grigoriță,
Secția Culturală Ialoveni

Cristian Șarban,
design, tehnoredactare

Editura „Notograf Prim“ s.r.l. /
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l

SFÂNTUL ANDREI

Sărbătoarea lui Undrea era un prilej de marcare a schimbării, înnoirii anuale a timpului. Este evidentă asemănarea multor elemente ale două sărbători: Sfântul Andrei și Sfântul Vasile (Anul Nou). Ne referim, în primul rând, la următoarele tradiții: prepararea unor alimente rituale (colaci, plăcinte ș. a.), petrecerile nocturne, cu bucate (la Andrei – de sec) și băuturi, pronosticurile privind timpul în anul care vine, practicarea pe larg a vrăjilor de către tineret în vederea căsătoriei, credința că se deschid mormintele și ies din ele sufletele morților ș. a.

Ca majoritatea sărbătorilor tradiționale, Andreiul „se face”, de obicei, în ajun, deci în seara și noaptea de 29 spre 30 Noiembrie.

Tradițiile populare principale specifice sărbătorii Sfântului Andrei sunt:

- tradiții despre bântuirea, violența îngrozitoare a imaginatelor spirite, forțe malefice (strigoi, moroi, draci, lupi);
- interdicția lucrărilor importante, a da ceva din casă, din curte;
- respectarea postului, masa ritualică;
- preziceri populare ale viitorului;
- petreceri rituale ale tineretului necăsătorit;
- alte variate tradiții.

Petreceri rituale ale tineretului necăsătorit

Poporul crede că strigoi, dracii, alte ființe, care bântuie în noaptea spre Sfântul Andrei, se tem foarte mult de zgomot. De aceea, mai ales, tineretul sătesc necăsătorit organizează petreceri nocturne rituale, deși Andreiul este marcat în Postul Crăciunului.

Se spune că petrecerile la Andrei sunt „un fel de șezători”, numai că în timpul lor nu se lucrează, ci tineretul petrece, se veselește.

Mulți spun că Andreiul este „sărbătoarea fetelor”, „hramul fetelor și al flăcăilor”.

Se fac mâncăruri alese din năhut, mazăre, bob, linte; coc plăcinte (cu varză, cartofi, bostan, ceapă), balabuște din aluat dospit, presărate cu miez de nucă pisat, cu mac.

Unele bucate sunt usturoiate, „ca iarna să fie geroasă, să alunge bolile”, spiritele malefice.

Caracteristice pentru sărbătoarea Sfântului Andrei, ca în general pentru zilele de post, sunt anumite băuturi nealcoolice fermentate – braga și covașa. Băuturile acestea se prepară din făina celor mai răspândite culturi la noi – porumbul și grâul.

Peste tot la moldoveni sărbătoarea aceasta se numește, în popor, Sfântul Andrei sau Andrei, Andrii, Andrei – cap de iarnă, considerându-se că ea pune începutul anotimpului friguros. Se zice că Andrei „coase râul” (adică îngheață apa). În calendarul creștin ortodox românesc sărbătoarea se numește Sfântul Apostol Andrei cel Întâi Chemat (a fost primul dintre cei 12 apostoli pe care i-a chemat la dânsul Iisus Hristos).

Sfântului Andrei îi este dedicată întreaga lună care începe după 30 Noiembrie, adică Decembrie.

Unii cercetători susțin că term. Andrei, care este de origine foarte veche, precreștină, vine de la numele Indra – una din cele trei divinități supreme în mitologia indiană arhaică – stăpânul cerului, căpetenia tuturor zeilor.

Se crede că antroponimul indian Indra a fost preluat de către greci și romani, unde a evoluat în Andreas, Andrea, având sens de „bărbăție, curaj”. De la greci sau de la romani numele a trecut la slavii orientali, unde a căpătat forma Andrei, care se consideră că apoi a venit și la români.

Tradițiile populare de bază ale zilei Sfântul Andrei sunt foarte vechi, având origine precreștină. Despre aceasta vorbește conținutul componentelor etno-folclorice principale, foarte arhaice, ale sărbătorii în cauză. Ele au un caracter profund popular, fiind respectate cu rigoare de către strămoșii noștri.

S-a păstrat până în zilele noastre, pe alocuri, credința precreștină care afirmă că Andrei este un bătrân cu barbă albă, în haine albe, care, ca și Moșii Nicolae, Crăciun, aduce iarna, zăpadă.

Se susține că ziua lui Andrei a fost, totodată, inițial, consacrată unui zeu autohton (Indra sau Undrea), care era considerat și ca patron al lupilor, aceștia în preajma anotimpului friguros înhăitându-se pentru a se înmulți.

PERSONAJUL MOȘ ANDREI

Un element original în cadrul petrecerii tineretului în noaptea spre Andrei, care s-a păstrat în raioanele transnistriene, neîntâlnit în alte părți, este prezența personajului mitologic-folcloric Moș Andrei. Acesta semnifică tranziția de la anotimpul toamnei la cel al iernii.

„USTUROIUL”

Tradiția aceasta este tipică pentru sudul și centrul R. Moldova. Este original faptul că prin părțile acestea nu numai obiceiul Usturoiul, ci și în general petrecerea tineretului în noaptea spre Sfântul Andrei se numește tot așa – Usturoiul. La găgăuzi în general sărbătoarea Sfântului Andrei se numește Ziua usturoiului.

Nu peste tot obiceiul Usturoiului se face la fel. Pot fi distinse două forme ale obiceiului:

- păzitul usturoiului și furatul lui, fără ca acesta să fie ascuns;
- ascunsul usturoiului și găsitul lui.

Aspectul general (relativ complet) al primei versiuni este următorul. Fiecare din cele 4-10 fete participante la petrecerea de Andrei își gătește usturoiul ei. Acesta constă din trei căpățini de usturoi, o jernă (sau un colac) și o stibă de busuioc, legate împreună cu o panglică roșie. Toți usturoii se pun pe masă și se învelesc cu o basma roșie. Usturoii sunt păziți de două bătrâne (fete îmbrăcate băbește).

Peste un timp vin flăcăii, împreună cu un muzicant (armonist sau acordeonist). La început se face o horă, fetele ținând usturoii în mâini (pe care-i iau de pe masă). Apoi fiecare fată dă usturoiul ei flăcăului drag. Toți se așează la masă, se veselesc.

Mai recentă este versiunea cu ascunsul usturoiului (în locul păzitului acestuia), care provoacă mai multă veselie, voie bună în mediul tinerilor participanți la petrecerea de Andrei.

Nu peste tot (unde există obiceiul acesta a fost acceptată versiunea cu ascunsul usturoiului). Bunăoară, sătenii din Boldurești – Nisporeni susțineau că „usturoiul trebuie păzit și nu ascuns; ce fel de păzit, dacă-i ascuns?”. Totuși, ascunsul usturoiului a prins rădăcini, pentru că este ocazie de multă veselie în timpul petrecerii la Andrei.

Mai întâi, se face usturoiul: un mănunchi de busuioc, în mijlocul căruia fiecare fată participantă la petrecere pune câte un cățel de usturoi. Busuiocul cu usturoi este pus (pe alocuri) într-o farfurie cu făină de porumb.

În cursul serii, până la ora 12, fetele și flăcăii joacă, pe rând, usturoiul.

În unele sate, la petrecerea de Andrei este invitată o femeie ori un bărbat în vârstă, care-i învață pe tineri cum să joace usturoiul.

După jocul usturoiului urmează ascunsul acestuia de către fete, apoi – căutarea lui de către flăcăi.

Atât ascunsul, cât și căutatul îi pun și pe fete și pe flăcăi la încercări grele.

Are importanță deosebită unde și cum este ascuns usturoiul, ceea ce depinde de iscusința fetelor.

Cercetătoarea Maria Ciocanu scrie: „Usturoiul era așezat într-o sită și [fără sită] ascuns de două fete părtașe, numite capul Usturoiului. Nimeni [în afară de acestea] nu trebuia să știe unde e ascuns. Nici chiar celelalte fete, căci se putea să se găsească una mai ușuratică de minte și să se lase ispitită de vreun flăcău, or usturoiul odată ascuns urma să fie căutat. Pe unde numai nu-l căutau: în pod, în sobă, în glugile de păpușoi, la gâtul oilor, în sânul fetelor, sub laiță, prin unghere, în cușca cânelui. Invenția și fantezia fetelor puse pe glume și veselie era de neîntrecut” (M. Ciocanu, Andreiul sau un prim acord din suita sărbătorilor de iarnă ale moldovenilor// Tinerimea Moldovei, 1989, 1 Decembrie).

Una din condiții este ca să nu se așeze la masă până nu va deveni clar: flăcăii au găsit usturoiul ori nu au reușit. Dacă l-au găsit, fetele sunt considerate ca biruite și ele, de obicei, nu mai dansează până la sfârșitul petrecerii. Dar de multe ori flăcăii nu sunt în stare să găsească usturoiul și, prin urmare, fetele continuă să se veselească, iar flăcăii „sunt în pagubă”.

Se crede că usturoiul de la Andrei este „bun pentru toate”, iar mai ales pentru descânțece.

În timpurile relativ noi în unele sate și ascunsul usturoiului a fost înnoit, înlocuindu-l cu ascunsul unui colac.

În familiile unde erau bărbați cu numele Andrei sărbătoarea respectivă a fost marcată totdeauna.

În era creștinismului la sărbătoarea cu ocazia sosirii iernii au fost acomodate numele și celebrarea Apostolului Andrei.

Tradiția creștină spune că Andrei a fost fiul lui Ioan din Betsaida și fratele mai mic al lui Simon, devenit apoi Sfântul Apostol Petru. De mic copil Andrei a fost pescar.

Devenind matur, Andrei s-a evidențiat ca un propagator al religiei noi la popoarele de pe țărmurile Mării Mediterane și Mării Negre, inclusiv în Tracia (azi

Dobrogea, Moldova, Muntenia). Se susține că anume Andrei a fost creștinătorul strămoșilor noștri daci (la sfârșitul sec. I d. Hr.). Biserica l-a declarat sfânt. Se spune că purta un toiag cu cruce la capăt, cu care făcea variate minuni. Pentru că vorbea lumii despre unicul Dumnezeu, Apostolul Andrei a fost batjocorit, torturat, de către inamicii creștinismului.

Este cunoscută în toată lumea creștină, inclusiv la românii din R. Moldova, Ucraina, Federația Rusă, tradiția despre moartea de martir a Apostolului Andrei la 30 Noiembrie în localitatea sa de baștină – cetatea Patras (în Grecia). Fiind început de iarnă friguroasă, călăii au făcut un foc mare, la care se încălzeau, iar pe Andrei l-au dezbrăcat până la piele și l-au răstignit, cu capul în jos, pe o cruce de lemn de tei în formă de litera X, care de atunci a fost numită crucea Sfântului Andrei. Aceasta este și astăzi semn de atenționare, pericol.

Azi, moaștele Sfântului Apostol Andrei și crucea sa se află în catedrala mitropolitană din Patras.

Mai ales, în sec. XX sărbătoarea Sfântului Andrei a pierdut mult din elementele sale tradiționale, în special cele ce țin de religie, de magie. Procesul acesta a fost cel mai intens în deceniile postbelice, când Andreiul, ca și majoritatea sărbătorilor creștine, era considerată de către atești ca o moștenire pur religioasă și, deci, „dăunătoare”, mai ales, pentru generațiile tinere.

Totuși, față de alte sărbători creștine, Andreiul s-a păstrat (bineînțeles, în forme relativ reduse). Tradiții populare ale sărbătorii Sfântului Andrei au fost demonstrate pe scenele festivalurilor de folclor. Pe la sfârșitul anilor 1960 s-au întreprins încercări de a reactualiza și sărbătoarea Andreiul, de rând cu altele, considerate mai puțin religioase (Anul Nou, 1 Martie). Imbold a fost îndrăzneala artiștilor amatori din s. Zbieroaia, r. Nisporeni în anul 1969 de a pune în scenă sărbătoarea Andreiul în cadrul festivalului de folclor republican „La vatra horelor”, (zona Hâncești). Inițiativa aceasta a avut susținere într-o serie de articole, publicate în presa republicană.

Astăzi se respectă liber și această sărbătoare frumoasă cu ocazia marcării începutului iernii. O practică și unii tineri orășeni.

Felicia Bojii

Satul Sauca din r. Ocnița este bine-cunoscut în țară după doi oameni valoroși - poetul Petru Zadnipru și interpretul de muzică populară Teodor Negară, reîntorși la leagănul copilăriei lor pentru veșnicie.

Anul acesta, sub egida Ministerului Culturii, Serviciului cultură Ocnița și primăria Sauca, grație valoroasei activități a interpretului -vocalist, la 8 octombrie curent s-a desfășurat ediția a II-a a Festivalului cântecului popular „Teodor Negară”. Dumnealui a activat ani de-a rândul solist al orchestrei „Folclor” a Radioteleviziunii din republică. Cele mai cunoscute melodii ale cântărețului au fost: *Am crescut băieți și fete...*, *Pe cumpănă la fântână...*, *Murgule, murguțul meu...*, *Ascultă-mi, Doamne rugăciunea...*, *Of, mări fetelor...* etc.

La concurs s-au înregistrat în jur de 25 de soliști din 11 raioane. Juriul l-a avut președinte pe dirijorul orchestrei Folclor - Petre Neamțu, și membri pe: Maria Sarabaș, interpretă al cântecului popular, Diana Dicusari, director al CNCPPCI, Ion Tomai, președintele raionului Ocnița, feciorul interpretului - Andrian Negară etc.

Secția cultură Râșcani a delegat la acest concurs 4 persoane: Felicia Bojii, Zinaida Liuc, frații Felicia și Cătălin Tălămbuță. În rezultatul concursului-deținătoare a premiului mare a fost desemnată Felicia Bojii, specialist superior, la Secția cultură, care i-a închinat regretatului cântăreț Teodor Negară un cântec, versurile și melodia îi aparțin. Succesul dnei Felicia Bojii a continuat, căci anul trecut a dus faima raionului la Festivalul republican *Doina*, de unde a revenit tot cu premiul mare.

Îi dorim doamnei Bojii succese spre noi culmi și înălțimi, creativitate și pasiune.

deținătoare premiului mare
al concursului **Teodor Negară**

Nunta în Basarabia...

Bineînțeles, nu este o referință la cunoscutul film artistic „Nunta în Basarabia” (co-producător Virgiliu Mărgineanu). Cu atât mai mult, nu este vorba de un tratat filosofic cu privire la tradițiile și obiceiurile moldovenilor. Voi remarca doar, că nunta, eveniment cu o deosebită conotație în viața fiecărui om, un ritual ce conține cele mai autentice tradiții și obiceiuri lăsate din străbuni, astăzi, sub influența mai multor vicii, cum ar fi fudulia, trufia, dorința de a se evidenția cu orice preț, a transfor-

mat acest ritual sfânt pentru fiecare om de bună credință, într-o arenă a concurenței în culinarie, vestimentație, focuri de artificii și consum de alcool. Partea spirituală, tradiția și obiceiul fiind, evident, strâmtorate, dacă nu, chiar înlăturate din proces.

În toiul recentelor sărbători prin care am trecut la acest sfârșit de anotimp, la Drochia a avut loc o nuntă ce o putem numi drept replică la acele regretabile realități ce caracterizează nunta moldovenilor în ziua de astăzi. O nuntă de suflet,

Doinița, fii soția mea!

Petrică Ababii, socrul mic

de excepție, o nuntă ce într-adevăr va rămâne în amintirea nu numai a mirelui și miresei, dar și a copiilor copiilor acestora.

Este vorba de ceremonia căsătoriei în stil național, moldovenesc, românesc a tinerilor Dănuț Vlase din Focșani, România și a Cătălinei Ababii, drochiancă, ce și-a făcut studiile la Liceul de Arte din Iași, apoi facultatea la Academia de Arte „G. Enescu” și masteratul la Cluj, devenind pictor în dizainul tehnic.

Evenimentul a avut locul la 31 august, în toiul manifestațiilor legate de sărbătoarea limbii române și s-a înscris perfect în cadrul acestor solemnități, fiind chiar o componentă a lor. Hainele de nuntă, cum se spune, ale tinerilor au fost niște splendide costume naționale de toată frumusețea. De remarcat, că în straie naționale au fost îmbrăcați și socrii mirilor, rudele apropiate și majoritatea nuntașilor, ce după depunerea de flori la monumentul marelui poet Mihai Eminescu, s-au

îndreptat, cu tot alaiul, spre locul petrecerii ceremoniei. Veselia și voia bună au făcut-o însăși nuntașii care au fredonat cântece și dansat hore moldovenești, bună parte din ei fiind artiști ai colectivelor populare din raion, cunoscuți cântăreți nu numai în Drochia și republică, dar și peste hotare.

Moderatorul acestei extraordinare nunți basarabene a fost însăși tatăl miresei, dl Petru Ababii, șeful Secției cultură a Consiliului raional Drochia, om cu o cultură aleasă, talent înăscut, patriot al neamului, care prin exemplul copiilor săi, doarește să pună tradițiile la loc de cin-

ste în organizarea ceremoniilor de familie. Nașii tinerilor, Igor și Natalia Velenciuc, ambii medici chirurghi stabiliți cu traiul în România, rădăcinele fiindu-le tot din Drochia, sunt o exemplară familie tânără, care vor fi îndrumători demni ai lui Dănuț și Cătălina.

Astfel de nuntă la Drochia este la cea de-a II-a ediție, prima având loc în 2011, mireasa fiind sora mai mare a Cătălinei. Atunci Doina și Sergiu Gheciu, cu tot alaiul nunții de asemenea îmbrăcați în costume naționale, au demonstrat că rochiile de mireasă brodate cu fir de mătase și cristale scumpe, cedează locul ielor

și catrințelor, iar obiceiurile și tradițiile nunților moldovenești, sunt puse în capul mesei și respectate cu multă evlavie și dragoste pentru tot ce ne-au lăsat strămoșii noștri.

Veselia și voia bună, cântecul și dansul, bucatele alese moldovenești și vinul, nu au lipsit nici la această nuntă, tradițiile fiind respectate cu lux de amănunte. Începând de la Stărostie sau cum se mai spune acum, Cerere în căsătorie și finisând cu ritualul „Dezbrăcatul miresei” sau „Legătoarea miresei”, toate au constituit un spectacol bine regizat chiar de regizorul, actorul și tatăl miresei, dl Petru Ababii.

O nuntă tradițională, în stil național, nicidecum nu exclude prezența lăutarilor și a tot ceia ce am pomenit mai sus. Dar aceasta rămâne a fi o nuntă națională, în spiritul celor mai bune tradiții și obiceiuri ale strămoșilor noștri, o nuntă ce te arde la inimă. Mai mult ca atât, astfel de căsătorii, astfel de familii întemeiate între tineri de pe ambele maluri ale Prutului, sunt o punte sigură peste râul lacrimilor noastre, o punte ce trebuie mereu lărgită și peste care, într-un viitor nu prea îndepărtat, vom păși cu toții.

Dinastia Cantemiriștilor

Pinacoteca municipiului Bălți poartă numele distinsei personalități - Antioh Cantemir. Fiind în adăpostul haric al acestei vițe nobile de neam strămoșesc, Pinacoteca activează nu doar în beneficiul consumatorului de arte vizuale. Ușa Pinacotecii este deschisă pentru oamenii entuziasmați de: meșteșugărit, teatru, dans, muzică, literatură, jurnalism cultural, design, modă și altele, atât din mediul urban cât și din cel rural.

Pe data de 23 septembrie 2014, la Pinacoteca „Antioh Cantemir” a avut loc un eveniment, scopul căruia a fost – punerea în valoare a patrimoniului literar, lăsat nouă zestre de Cantemiriști. Victorina literar - artistică „Dinastia Cantemiriștilor” a adunat liceeni ai cl. XII din Liceul „Mihai Eminescu”, care au răspuns la întrebările autorului victorinei Viorica Călăraș, colaborator științific.

— Tema vieții și activității lui Antioh și Dimitrie Cantemir este o pagină ilustră a istoriei și culturii, care trebuie recitită și studiată continuu, iar Pinacoteca noastră, care le poartă numele, desigur, inițiază astfel de activități cognitive, a menționat dna Natalia Lupăescu, director.

Prin intermediul acestei victorine tinerii și-au completat cunoștințele despre scriitorul clasic rus de

formațiune iluministă, Antioh Cantemir, care a îmbinat în chip armonios tradițiile înțelepciunii antichității cu rigorile și necesitățile gândirii artistice europene moderne. Fiul mezin al marelui nostru compatriot, cărturar, filosof și scriitor – Dimitrie Cantemir, Antioh Cantemir este declarat adept hotărât al propășirii culturii și științei, calități moștenite evident de la tatăl său, marele umanist Dimitrie Cantemir (1673—1723), domn al Moldovei, primul romancier moldovean, filosof și istoric, fiul lui Constantin Cantemir, patriot înflăcărat a Moldovei.

— Rezonanța personalității dinastiei Cantemiriștilor este un prilej forte pentru participanții la victorină, ca să-și antreneze imaginația, simțirea patriotică și viziunea asupra rostului unui destin, pus în slujba umanității și artei, a spus în cuvântul de salut președintele juriului victorinei - dl Constantin Stavrat, Artist al poporului. Pavel Lupăescu, actor și el la teatrul „Vasile Alecsandri” din Bălți, în cadrul activității a recitat poezia lui D. Cantemir „Curate-ți varsă rugele”, iar liceenii au comentat simbolismul gândului poetic, adunând pe hârtie propria simțire în cuvinte și desene asociativ poeziei. Este o tradiție la Pinacoteca din Bălți de a lăsa autografe desenate în urma vizualizării expozițiilor sau

participării la evenimente cognitive artistice. Amprenta grafică emoțională a fiecărui vizitator este completată de interpretarea muzicală la pian a tinerilor muzicieni, care se asociază tematic activității colective prin sloganul Muzica este arta de a gândi cu sunetul. Toți participanții la victorina „Dinastia Cantemiriștilor” s-au bucurat de invitația de a mai poposi în incinta Pinacotecii „Antioh Cantemir”, spațiul de întâlnire al artelor, sub egida ocrotitoare a Secției cultură a Primăriei municipiului Bălți.

Festivalul regional al cântecului popular „Teodor Negară”

Așa e firea moldoveanului, să-și cânte bucuria, dorul și tristețea în muzică – sufletul poporului nostru, refugiul sublim al neamului și sorgintele Frumosului, merit să dea un impuls pornitor celor mai nobile gânduri, să înnobileze, să trezească emoții și sentimente care ne împing la acțiuni ce imprimă o valoare autentic umană fără de preț.

Șefa Secției cultură a Consiliului raional Ocnița, dna Ludmila Belonoșca, nu întâmplător a venit cu ideea de a înveșnici memoria vestitului cântăreț sufletist al cântecului popular, Teodor Negară, originar al frumosului sat Sauca din raionul nostru. „Noi existăm «din cultură» și «pentru cultură». Anume cultura este marele dascăl al omenirii, care are o istorie mai lungă decât orice om sau familie. De cultură depinde viitorul omului și pacea în lume, acolo unde e cultură, e și iubire... Am simțit cum a izvorât din suflet ideea de a inaugura Festivalul regional al cântecului popular „Teodor Negară” și mulțumesc dlui președinte al raionului Ion Tomai, care m-a susținut împreună cu primarul de Sauca, dna Iraida Jitari, în realizarea acestui vis”.

La 8 octombrie 2014, la Sauca, s-a desfășurat cea de-a II-a ediție a Festivalului regional al cântecului popular „Teodor Negară”. Evenimentul a comemorat vestitul interpret Teodor Negară, a popularizat cântecul popular autohton, a stimulat activitățile de creație a interpreților, a îmbogățit repertoriul soliștilor vocali și a valorificat repertoriul interpretului fără de pereche, care a știut, ca nimeni altul, să aducă la inimile noastre dragostea de Dumnezeu, Mamă, Țară, Neam și Sat cu oameni harnici.

„Vreți să cunoașteți viitorul, haideți să ne întoarcem în trecut – unicul rai de unde nimeni nu ne poate alunga...”, de pe scenă se auzea vocea dnei Angela Crucichevici – moderatoare iscusită, care din start a amintit celor prezenți despre evoluția Concursului, apoi cu solemnitate, a salutat oaspeții de onoare: Corina Rezneac de la Ministerul Culturii; Diana Dicusarî de la Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial; Petre Neamțu, artist al poporului, dirijor al orchestrei de muzică populară „Folclor” de la Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”; Maria Sarabaș, artistă a poporului; Ion Tomai, președintele raionului Ocnița, Andrei Țopa, vicepreședintele raionului; Iraida

Jitari, primar de Sauca și pe inițiativa acestui festival Ludmila Belonoșca însoțită de Jana Adamciuc și Marina Scrinic, specialiste la Secția cultură, dar și pe oaspeții de la Sekurenî, Ucraina – Serghei Gorn, vicepreședinte al raionului și Raisa Gorn, șefa Secției cultură din Sekurenî. Oaspetele special al sărbătorii a fost feciorul lui Teodor Negară – Adrian împreună cu familia sa.

Căminul cultural din Sauca a găzduit orchestre și cântăreți din raioanele Soroca, Dondușeni, Drochia, Șoldănești, Anenii-Noi, Glodeni, Edineț, Sângerei și respectiv Ocnița.

Interpreții au început să bată la „porțile afirmării” nu înainte de anunțarea deschiderii oficiale a Festivalului de către dl Ion Tomai. „...Vreau să aduc sincere mulțumiri secției Cultură, primăriei din sat pentru contribuția la continuitatea acestui festival. Este plăcut faptul că astăzi avem prezenți în sală Oameni de vază care, împreună cu noi, nu permit să fie dat uitării cel care a dus faima acestui sat, acestei țări. Scopul și datoria noastră este de a altoi dragostea de folclor, de patrie, de baștina tinerilor generații, așa precum și Teodor Negară, prin cântecele sale a reușit să promoveze continuitatea tezaurului folcloric”.

Iraida Jitari se mândrește că anume aici la Sauca s-au născut așa personalități precum Petru Zadnipru și Teodor Negară. „...Petru Zadnipru - cel care a scris poezii și Teodor Negară – care le-a cântat. «Drumul unde nu ne-ar duce, tot la Sauca ne aduce», căci prin inaugurarea acestui festival, anual ne vom reîntâlni, aici, pe această scenă, cu noi talente, noi cântece, noi amintiri despre cel care a fost Teodor Negară”, a menționat dumneaei.

Spectatorii și-au alinat dorul și dragostea de muzică cu cântecele populare transmise de interpreții din scenă, cuprinși de emoții și tentații să afle rezultatele Concursului. Cel care a liniștit curiozitatea publicului a fost dl Petre Neamțu, anunțând numele laureaților:

- Categoria *Copii*: locul I – Nelea Palamari din Ocnița și Victor Balan din Edineț; locul II – Mariela Sainciuc din Soroca.

De *premiul special* s-au învrednicit: Cristi Tălămbuță – cel mai tânăr concurent și Nicușor Untilă care a ridicat publicul în picioare și a cules cele mai multe aplauze.

- Categoria *Adulți*: locul I – Vasile Cojocaru din Sângerei; locul II – Mariana Popescu din Ocnița și Valentin Ababei din Drochia; locul III – Angela Tăburceanu din Sângerei și Maria Cebotari din Glodeni.

Premiul special a fost oferit Anei Sârghi din Glodeni, Zinaidei Liuc din Râșcani și Larisei Clipca din Sângerei.

- Concurenta Cristina Gribencea din Anenii Noi a fost aleasa publicului care a beneficiat și de un cadou de preț din partea primăriei.
- Trofeul - Premiul mare al Festivalului a fost desemnat Feliciei Bojii din Râșcani.

Mențiuni au primit orchestrele de muzică populară: „Rapsozii Nordului”, Consiliului raional Ocnița, conducător artistic (cond. art.) Ghenadie Garaz; orchestra Casei de cultură din or. Dondușeni, cond. art. Valentin Zmagovan; „Cosânzeana”, s. Corlăteni, r. Râșcani, cond. art. Pavel Șciopu; „Vatra Dorului” din s. Țarigrad, r. Drochia, cond. art. Ion Cațăr; „Busuioc moldovenesc” din or. Sângerei, cond. art. Anatolie Vițu, artist emerit al Republicii Moldova.

„Am fost și anul trecut la acest Festival și vreau să spun că văd o organizare bună, văd mai multe talente nu numai din zona de nord, deci, concursul crește și, posibil va deveni de o talie nu numai națională, dar și internațională. Țin să felicit toți participanții și consider că am fost obiectivi, ținând cont chiar și de cele mai mici detalii”, a specificat dl Petre Neamțu, președintele juriului.

În afara concursului, au evoluat: orchestra de muzică populară „Rapsozii Nordului”, interpreții Larisa Mereuță și Ruslan Clim din or. Ocnița; formațiile de dans popular: „Opincuța”, C/cultură Gârbova și de la Școala de arte „T. Negară”, filiala Bârnova, coregraf V. Sprânceană; orchestra de muzică populară a Casei de creație și agrement din or. Securenii, reg. Cernăuți, Ucraina – cond. art. Dmitr Șkvarun. Toți au fost premiați cu diplome de participare.

„Stimate dle președinte de raion, Ion Tomai, mă adresez în primul rând, Dumneavoastră și vă mulțumesc că împreună cu Secția Cultură din raion, sunteți cei care sunați din clopoțel și ne adunați aici, la voi. Dacă nu erăți Dvs așa cum sunteți, nu știu dacă astăzi eram aici. Nouă, lucrătorilor din cultură nu ne încurcă nici un embargo, nu ne vând, nu ne cumpără, noi cântăm, jucăm și promovăm cultura națională indiferent de timpul de afară - frig, soare, secetă, ploie sau ninsoare. Vă mulțumim că Dvs găsiți timp pentru Cultură și, astfel găsim modalitatea de a lăsa o urmă vie de lumină în inima omului”, a menționat dna Dicusari.

Dl Andrei Țopa a mulțumit tuturor participanților pentru dispoziția creată și „...un imn” al vieții au devenit versurile lui P. Zadnipru: „Moldovenii când se string/ Și-n petreceri se avântă/ La un colț de masă plâng/ Și la alt colț de masă cântă”. Astăzi am cântat și dă Doamne să plângem numai de bucurie”.

Doar prin arta Frumosului oamenii își dezvoltă sensibilitatea și capacitatea de percepere a valorilor, care ne dezvăluie calea spre armonie. Un mulțumesc aparte colaboratorilor Școlii de artă „Teodor Negară” din Ocnița care, în câteva clipe au reușit să ne poarte prin lumea invizibilă ochilor sesizată doar de suflet. Depinde de cei din jur și de fiecare dintre noi, dacă frumosul va deveni parte integrantă a existenței noastre, adevărat mod de viață care să ne lumineze sufletul și să ne facă mai buni, mai ... !

„Ascultă-mi Doamne rugăciunea! / Fă să se-nbuneze lumea, / Că e mare stricăciunea... Fă-le Doamne la toți parte! / Iartă-i și pe buni și răi, / Căci toți sunt copiii tăi!” e Rugăciunea lui Teodor Negară, cel care de 8 ani se află în Ceruri, mai aproape de Domnul. Mă rog să fie auzită... precum în Cer așa și pe Pământ!

≡ **Dr. conf. VITALIE BELÎ**, director adjunct
educație, Colegiul de muzică Ștefan Neaga

Colegiului de muzică Ștefan Neaga — beneficiar al unui proiect transfrontalier

În fiecare an, la început de toamnă, în țările Europei se celebrează cei peste 20 de ani de programe de cooperare teritorială: locuitorii zo-

Echipa de proiect a participat la conferința anuală a Programului. Acest eveniment a fost un bun prilej să aflăm noutăți relevante despre demersurile întreprinse în contextul perioadei de programare 2014-2020, să facem un schimb de opinii cu partenerii din România și Ucraina în privința atât a procesului de implementare precum și a problemelor care apar în cadrul acestuia.

Tinerii artiști instrumentiști și vocali ai Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga” s-au alăturat celebrării Zilei Cooperării Europene, profitând de oportunitatea de a fi în acest excepțional oraș împreună cu semenii lor, sub umbrela bine-cunoscutului slogan „Participă și tu!” (Be part of it!). Orchestra de muzică populară „Tinerii rapsozi”, condusă de Vasile Panainte și dirijată de Eugen Duminică și Fanfara, dirijor Ion Talpă au susținut un vast concert în cadrul Târgului de proiecte, pe care l-au dedicat beneficiilor și realizărilor cooperării europene. Participarea la

**Orchestra de muzică populară „Tinerii rapsozi”,
cond. art. Vasile Panainte, dirijor Eugen Duminică**

nelor de graniță se întâlnesc, participă la evenimente comune, petrec o zi întreagă unii în compania altora și leagă prietenii. Ziua Cooperării Europene (EC Day) a fost sărbătorită și în această frumoasă toamnă de toate programele de cooperare teritorială europeană, prin organizarea diferitor acțiuni locale. Coordonatorul acestora în cadrul Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 este și Secretariatul Tehnic Comun al Programului.

Astfel, în perioada 26-27 septembrie 2014 beneficiarii proiectului „Educația artistică și culturală în contextul cooperării transfrontaliere durabile MIS ETC 2557” au avut ocazia de a se afla împreună cu partenerii săi din România și Ucraina la Iași pentru a sărbători realizările cooperării transfrontaliere. Implicarea Colegiului de muzică „Ștefan Neaga”, beneficiarului de grant în sărbătorirea Zilei Cooperării Europene a urmărit promovarea rezultatelor proiectului precum și a cooperării transfrontaliere în rândul publicului larg.

Fanfara, dirijor Ion Talpă

acest eveniment, ospitalitatea gazdelor, momentele emoționante pe care le-au re trăit elevii și profesorii vor încuraja și mai mult implicarea acestora în evenimentele proiectului care vor urma: Festivalul folcloric „Cântecele neamului” RO-UA-RM, 2014 (22-25 octombrie) Suceva, România, Concursul Internațional al Ansamblurilor instrumentale și vocale „Ștefan Neaga”, Chișinău, 2014.

Tot mai viu și mai răsunător...

Festivalul-concurs regional *Ecoul de la baștină*, în memoria fraților-compozitori și cantautori, Petre și Ion Aldea-Teodorovici, băștinași din orașul Leova, a ajuns la cea de-a IX-a ediție. De astă dată, precum avea să menționeze cu satisfacție șeful Direcției raionale cultură Leova, Mihai Suruc, la acest eveniment cultural de anvergură au participat 16 interpreți ai cântecului de estradă cu vârsta de 15-30 ani, formații de muzică ușoară din raioanele Leova, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Hâncești, Anenii Noi, Ștefan Vodă, Căușeni, Ialoveni, și Oziornoie, raionul Ismail, Ucraina, care au interpretat piese muzicale din repertoriul compozitorilor Petre și Ion Aldea-Teodorovici, comemorând, astfel, cei doi martiri ai neamului și promovând, totodată, creația muzicii ușoare autohtone. Ei au fost salutați de către organizatorii Festivalului-Consiiliul raional Leova (vicepreședinții raionului, Ion Plămădeală și Ion Borza), fratele compozitorilor, Andrian Teodorovici, artistul poporului, Vasile Moroșanu, ș.a. care le-au urat mult succes.

Valeriu Mercușev, fost coleg și prieten cu frații Teodorovici, își amintește cu plăcere de anii copilăriei celor doi frați, de culmile muzicale ale băștinașilor-compozitori și cantautori, apoi, cu tristețe, de anii când bunul Dumnezeu i-a luat la El, acolo, în ceruri: „Din toți interpreții de muzică patriotică, cei mai dragi îmi sunt Petre și Ion Aldea-Teodorovici. Poate din motivul că am crescut cu muzica lor, pentru că am învățat de la ei dragostea pentru limba română, poate pentru dăruirea lor sufletească și trupească idealurilor noastre naționale. Cu regret, în ultimii ani ascult mai rar muzica lor, din lipsă de timp. Dar când am o clipă

de răgaz, stau ore în șir înmărmurit la muzica acestor doi martiri, adevărați tribuni ai idealurilor noastre naționale, or, melodiile lor sunt, realmente, cele mai lirice, mai fascinate, frumoase, sunt nemuritoare: *Santa Maria, Veniți acasă, măi copii, Melancolie, Iubiți învățători, Trimite-ne, Doamne, Suveranitatea, Lăsați-ne în legea noastră, Trei culori, Eminescu, Două lacrimi gemene, Limba Română, Focul din vatră, Răsai, Maluri de Prut, Bucurați-vă, prieteni, Mă-ntorc cu drag în satul meu, Sfântă ni-i casa, Iartă-mă, Reaprindeți candela, Numai tu, Cireșele amare, Seară albastră* etc.- au fost, sunt și ne vor fi mereu făclie și călăuză în viață pentru multe și multe generații de români, care le vor fi recunoscători celor doi frați pentru tezaurul inepuizabil al deșteptării conștiinței noastre naționale. Frații Petre și Ion s-au născut pe malul Prutului, la Leova, în familia lui Cristofor Teodorovici și a Mariei Aldea. Tatăl mai

vacanță la Leova. Așa a făcut cunoștință cu familia Teodorovici, cu tanti Nătălița, sora mamei fraților, care îl considera pe Ștefan drept băiatul ei. Relațiile din familie erau atât de simple, nostime și frumoase, Petrache le spunea Nătălița și Maricica. Peste câțiva ani Ion și Ștefan cântau deja împreună în formația *Contemporanul*...

...Răsună cântece atât de mult îndrăgite de fiecare dintre noi, melodii cu care am crescut și ne-am maturizat, am cunoscut „zborul înalt, dorul și plânsul”. Unul câte unul, în scenă urcă participanții la acest prestigios festival. Juriul, din care fac parte specialiști în domeniul artelor, colaboratori ai școlii de arte *Petre și Ion Aldea-Teodorovici* din Leova (corul și discipolii căreia au prezentat, în afara concursului, melodii răscolitoare din repertoriul fraților Teodorovici), ai Direcției Cultură în frunte cu președintele juriului, Mihai Suruc ascultă cu atenție, urmăresc evoluarea

intrepriților, care dau dovadă de o bună ținută artistică, străduindu-se să facă față exigențelor Regulamentului concursului. Până la urmă, juriul a decis să premieze cu Diplome de gradul III concurenții Margareta Caragea din Leova și Alexan-

avusese două căsătorii, din care îi avea pe Adrian și Igor. Cu Maria Aldea, Dumnezeu i-a dăruit încă doi bravi fii - Petre și Ion. Tatăl a reușit să le transmită băieților săi împătımirea pentru cântec, dragostea pentru adevăr și dreptate, demnitate națională. Tot tata a sădit în sufletul feciorilor dragostea pentru folclor, creație populară, pentru tot ce este românesc și sfânt pe această palmă de pământ de pe malul Prutului. Mama Maria avea și ea o voce deosebită, știa multe cântece și rugăciuni. În adolescență, Ion a avut noroc de o prietenie deosebită cu Ștefan Petrache, de o vârstă cu Petre, fratele mai mare al lui Ion, cu care învăța împreună. Prin 1964, Petre l-a invitat pe Ștefan în

dru Lazarev din Ștefan Vodă; locul II a revenit Irinei Ciubotaru, Hâncești și lui Ion Zaloj din Oziornoie, Ismail; locul I-Evelinei Malanca din Borogani, Leova (care s-a învrednicit și de un premiu din partea unei formațiuni politice din teritoriu), iar Premiul Mare - Andreei Braga din Anenii Noi. Juriul și participanții la Festival au apreciat înalt și expoziția de cărți, ziare și reviste, fotografii despre familia Teodorovici, expusă în holul Casei de cultură. Organizatorii evenimentului au fost unanimi în părerea că Festivalul în memoria fraților Teodorovici merită și trebuie să devină unul internațional și să se desfășoare pe viitor în fiecare an.

Novateca — pas sigur spre modernizarea bibliotecilor

ceptele bibliotecii moderne și Tehnologiile Informaționale” în bibliotecă, am mai reușit să realizăm un schimb de idei organizatorice și creative cu colegii și să stabilim legături de colaborare profesională. Pe viitor vor mai fi organizate și alte cursuri de instruire așa ca: „Servicii noi de bibliotecă”, treningul „Sistemul de Raportare Online” ș.a.

Și iată a sosit și multășteptata zi de 16 septembrie 2014, foarte memorabilă pentru Biblioteca publică Costești și întreaga comunitate. Biblioteca a fost dotată cu echipament IT de ultimă generație, 7 calculatoare și o imprimantă multifuncțională, care va ușura pe viitor activitatea utilizatorilor instituției și va permite îmbinarea plăcută a lecturii obișnuite și practicarea surselor moderne de informații.

Astăzi, bibliotecile din raionul nostru nu mai înseamnă doar carte și lectură ci centre de modernizare comunitară prin noile servicii pe care le oferă utilizatorilor săi.

Din numele întregii comunități, aducem sincere mulțumiri pentru sprijinul acordat de către acest proiect. Ne vom strădui să avem o colaborare la fel de caldă și pe viitor și vom tinde mereu spre reușite pe potrivă așteptărilor!

≡ Cristina Procopenco, specialist superior DCTST

Un ecou de chemare la carte

pentru acasă” de N. Dabija, „Fărâme de suflet” de A. Silvestru, „Copii în cătușele Siberiei” de S. Vangheli, monografii ale satelor natale. În zilele de 3, 4 septembrie bibliotecile publice au desfășurat diverse activități pentru promovarea cărții și lecturii – victorine, precum „Recunoaște eroul” (Alava și Lazo), mese rotunde, precum „Tema patriotică în opera druziană” (Semionovca), prezentări de cărți (B p/u copii Olănești), omagieri a scriitorilor (BP, B p/u copii Râscăieți), bibliodiscotecă (B p/u copii Ștefan Vodă), expoziții de cărți ș.a. Festivalul a încheiat pe 05 septembrie, cu concursul literar distractiv „Cartea – Biblioteca – Societatea”, cu Forumul bibliotecarilor, totalizări.

Concursul „Cartea – Biblioteca – Societatea” a pus accentul diferit pe anumite dileme legate de carte: lipsa de finanțe pentru completarea fondului de bibliotecă, plictiseala de a citi manifestată tot mai mult în societate, rezolvarea cărora este posibilă doar cu înțelegerea și susținerea comunității pe care o deservim. Astfel, fiecare bibliotecă participantă a venit cu echipa sa de cititori care a demonstrat conștientizarea problemelor cu care se confruntă bibliotecă, fiind și ale lor. Au participat 5 echipe din: or. Ștefan Vodă și din satele Crocmaz, Olănești, Râscăieți, Talmaza. Câștigătorii au fost: Biblioteca publică din s. Crocmaz și Biblioteca publică nr. 1 din s. Talmaza – locul I, Biblioteca p/c, or. Ștefan Vodă – locul II, Biblioteca publică, s. Râscăieți – locul III. Ultimul concurs al festivalului a fost „Cele mai active biblioteci în cadrul FNCL”, organizat în scopul stimulării spiritului de inițiativă și creativitate a bibliotecarilor în activitatea de promovare a cărții și lecturii. Bibliotecarii au fost apreciați conform următoarelor criterii: participarea la toate activitățile raionale din cadrul FNCL, locuri premiate în cadrul concursurilor raionale, creativitatea și ingeniozitatea activităților organizate la nivel local și numărul participanților. Cea mai activă instituție s-a dovedit a fi Biblioteca p/c din or. Ștefan Vodă – locul I, Biblioteca publică din or. Ștefan Vodă – locul II, Biblioteca p/c, s. Olănești – locul III.

Festivalul a luat sfârșit, iar ecoul lui își va lăsa amprenta în sufletul participanților și a cititorilor din acest colț al Moldovei – raionul Ștefan Vodă.

Chemarea societății la carte, inițiată de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova prin intermediul Festivalului național al cărții și lecturii, deja al patrulea an, răspândește ecouri prin tot mai multe localități. Direcția cultură, tineret, sport și turism Ștefan Vodă, în colaborare cu bibliotecile publice din raion și Direcția de învățământ, sub egida Consiliului raional, desfășoară an de an activități culturale de diverse forme întru promovarea cărții și lecturii. Astfel, pe data de 31 august 2014 a avut loc inaugurarea Festivalului cu genericul „Strada de C'ARTE” – ce a cuprins expoziții livrești „zburătoare”: „Cei mai iubiți scriitori”, „Cartea în imagini”, ș.a. La 02 septembrie, în incinta Bibliotecii publice Ștefan Vodă am desfășurat un concurs între cei mai activi cititori. Drept criterii de apreciere au fost: numărul de cărți citite; numărul de vizite la bibliotecă; participări la: activitățile bibliotecii; activități de voluntariat în favoarea bibliotecii; promovarea imaginii pozitive a bibliotecii publice în comunitate; capacitatea de a reflecta asupra cărților citite, de a formula opinii, argumente și interpretări proprii. În cadrul concursului cei mai buni cititori și-au prezentat cărțile preferate redând ideea operei printr-un poster, recomandându-le să fie lecturate. Concursul s-a desfășurat pe două categorii de vârstă: 11-13 ani, 14-18 ani. La prima categorie pe locul I s-a plasat Dana Damaschin, s. Olănești; locul II – Nicoleta Baltag, s. Crocmaz; locul III – Daniela Golban, s. Carahasani. La cea de-a doua categorie Locul I a ocupat Ana Tun, din or. Ștefan Vodă; locul II – Taisia Pricop, din s. Antonești; locul III – Iana Baltag, din s. Crocmaz. Elevii au prezentat cărțile: „Tema

ZIUA DACIEI —

Festival cu reverberații multimilenare

De la un timp încoace viața culturală pe meleagul nostru abundă în sărbători și festivaluri tradiționale și netradiționale ale căror conținut și prestație artistică diferă atât de mult încât îmi pun întrebarea dacă nu cumva în viitorul cel mai apropiat ne-am pomeni cu un soi de manifestări culturale banale, departe de scopul și menirea ce le revine de a fi adevărate focare de creștere și educație morală, culturală și artistică.

Mă refer în primul rând la mesajul textier care însoțește cântecul folcloric. Deseori el are ca referință un conținut materialist, ba chiar vulgar, detașat total de la ținuta artistică aleasă, nemaivorbind de lipsa unei încărcături cât de cât spirituale, care este atât de necesară pentru tânăra generație, în mod special și nu numai.

Întru cu totul altă dimensiune cultural – artistică s-a desfășurat cea de-a IX- a ediție a Festivalului „Ziua Daciei” care a avut loc recent, la 21 septembrie, în satul Climăuții de Jos din raionul Șoldănești, manifestare culturală de o înaltă vibrație sufletească și de trezire spirituală a nea-

mului nostru, marcat și de o aleasă prestație artistică.

Alegerea acestei localități mi-au dat peste cap imaginația mea privind cadrul natural, pe care doar Divinitatea poate să-l pregătească pentru un asemenea eveniment de rezonanță multimilenară, să fim sinceri, unic de pe plaiul nostru, deocamdată.

Situat pe o pantă de pe malul Nistrului, împrejmuit de fâșii forestiere, cu poiene încântătoare, satul Climăuții de Jos amintește de superbe așezări ale dacilor de altădată, descrise cu atâta patimă și admirație de părintele Istoriei Herodot și de alți mari cronicari ai epocii antice. Peisajul multicolor autumnal a captivat întreaga suflare omenească de aici, când pe scena improvizată au evoluat rând pe rând 15 colective artistice din 7 raioane ale plaiului nostru.

Varietatea și originalitatea portului național, reprezentând vatra folclorică a fiecărei formații, însoțite de creații folclorice inedite, executate maiestuos de către fiecare colectiv artistic, au împletit acea frumoasă cunună, pusă pe umerii unice și celei mai semnificative sărbători ale neamului - „Ziua Daciei”.

N-au lipsit de la sărbătoare nici fermierii agricoli de prin părțile locului, care au organizat expoziția „Toamna de Aur”, în timp ce gospodinele din localitate îi îndemnau pe participanții la manifestație să guste din bucatele pregătite cu multă dăruire.

Atmosfera încinsă a sărbătorii a explodat în ovații când Președintele raionului Șoldănești, dl Alexandru Relițchi, mulțumind asistența pentru desfășurarea impecabilă a sărbătorii, a înmănat colectivelor participante Diplome de Onoare și cadouri, cea de-a X –a ediție a festivalului „Ziua Daciei” fiind stabilită pentru anul 2015 în satul Cușmirca din același raion.

Eterna carte

E cunoscut faptul că spațiul Cărții în comunitate tot mai mult și mai mult e strâmtorat de surse informaționale masive cum ar fi televiziunea și internetul. În asemenea condiții, e foarte greu să ții piept concurenței și din acest motiv una din principalele direcții de activitate a colectivului Bibliotecii publice este promovarea activă și susținerea interesului și pasiunii față de lectură a contingentului de locuitori din Ștefan Vodă, fideli lecturii, în conștiința cărora cartea a rămas ca principala sursă informațională, educativă, pentru care lectura mai rămâne ca o confirmare a înțelegerii, o modalitate de îmbogățire spirituală. Susținând acest contingent și prin intermediul lui, căutăm și descoperim diverse modalități pentru a atrage noi cititori, pentru a cultiva dragostea față de carte și lectură.

Luând în considerație dolianțele și propunerile cititorilor Bibliotecii publice, am implementat proiectul de promovare a cărții și lecturii care a cuprins un șir de activități. Am urmarit acest scop când ne-am încadrat în activitățile din cadrul Festivalului național al cărții și lecturii. Am amenajat terenul, coloanele clădirii au fost împodobite cu buchete de baloane colorate și cu genericul sărbătorii „Eterna Carte” și un „Bun venit în împărăția cărții”. Jos, în semicerc, un vernisaj de expoziții cu invitația participanților să răsfoiască cărțile de pe molberete. Sărbătoarea a fost deschisă de Daniela Pucicov care a recitat versurile „Eterna Carte” a omagiatului, apoi alt recital de poezie în interpretarea cititorilor bibliotecii Olga cu fiica Iulia Ceapchii, Mihai Ambros, Vera Cioburcian și Simion Moscalu, Petru Bulai și Mihaela Nițlea ne-au mângâiat auzul cu doua melodii pe versurile lui D. Matcovschi.

Concursul declamatorilor s-a desfășurat cu participarea amatorilor de poezie Bega Elizaveta, Guțu Vlada, Sajin Valeria, Lazarev Irina, Danuța Aexandrina, Dimitrenco Ana-Maria, Visilic Cristina, Darii Corina, Baltag Diana, Pucicov Daniela, Hadirca Emiliana, etc. Locurile I, II și III le-au împărțit respectiv Gurila Anișoara, Iurie Rotaru și Bragarenco Artem. Un moment deosebit a fost primirea solemnă în rândurile cititorilor a noilor înscrisi la bibliotecă pe parcursul ultimii luni. Fiecare din ei au primit câte o medalie simbolică de ciocolata. Pentru a acorda sfaturi de îndrumare au fost invitați în scena Sergiu Caraman și Valentina Doneva, utilizatori ai bibliotecii de mai bine de 40 de ani. Este important să amintim că și dumnealor au primit câte o medalie de ciocolata mai mare. Momentul a finisat cu gustare din pâinea cea de toate zilele, coapta în formă de carte și propusă de doi cititori în haine naționale, fapt ce ne vorbește că precum omul are nevoie de pâinea cea de toate zilele, tot așa de importantă pentru noi și hrana spirituală - importanța și rolul cărții în viața omului. Pe tot parcursul manifestării au activat păpușarii, biblioteca și animația stradală. Trăistuța cu povești a distribuit cititorilor pleante și buclele cu sfaturi: „Cum să învățăm copilul să îndrăgească cartea”, „Cum să citim o carte”, „Lucrez de sinestătător cu cuvântul”, „Cum încerc să scriu frumos cuvântul” etc., „Lădița cu comori” a împărțit participanților cărțile scriitorilor băștinași din raionul Ștefan Vodă. Locurile premiante

la scrierea eseurilor I, II și III au fost ocupate de Elena Cornea, Valeria Moraru și Lilia Poiasniuc. Au primit diplome de onoare: Anișoara Tun, Mariana Golban, Iurie Rotaru, Dorina Tudorean, Irina Vasilev, Corina Darie și Elena Bursuc. Sau bucurat de premii bănești: Simion Moscalu la concursul „Cel mai fidel prieten al bibliotecii”, Aga Veaceslav pentru filmulețul „Eterna Carte” la concursul, „Cea mai buna experiență” de promovare a cărții și lecturii pe rețele sociale. Nadejda și Alexei Volosenco au fost recunoscuți ca „Cea mai buna familie cititoare” a anului.

La inaugurare a participat ca oaspete de onoare dl Vargas Adrin, reprezentant al Corpului Păcii. Sărbătoarea a continuat în sala de lectură, la o întrunire cu scriitorii băștinași Nicolae Grosu, Simion Moscalu și Liuba Procopii cu genericul „Cartea bună ne adună”. Discuțiile purtate ne-au confirmat încă o dată rolul cărții și lecturii în dezvoltarea culturii și civilizației, iar noi bibliotecarii, celebrând puterea și valoarea CĂRȚII am accentuat importanța și rolul ei în viața oamenilor. Semnificativ este faptul că și la aceasta întrunire, bibliotecarii au găsit modalități de consolidare a rolului cărții și lecturii, ce crează imagine pozitivă bibliotecii. La încheiere cei trei scriitori băștinași au primit în dar câte o franzeluță - cozonac. Am finisat activitatea cu demonstrarea filmulețului „Eterna Carte”. Mulți din cei prezenți s-au recunoscut în acest documentar creat de BPO Ștefan Vodă.

La activitate au fost implicați bibliotecarii din raion și de pe teritoriul orașului cu scopul de a mobiliza toate forțele comunității ce au tangență cu Cartea. Sperăm că bibliotecarii au reușit să transforme manifestarea într-o adevărată sărbătoare a sufletului, memorabilă, cea ce ne demonstrează încă o dată viabilitatea bibliotecii, rolul și importanța cărții și lecturii în dezvoltarea comunității și a fiecărei persoane. Tot în cadrul FNCL s-a desfășurat concursul raional de lectură „Bătălia Carților”. Un concurs deosebit de interesant care a întrunit 15 participanți, instruiți de bibliotecarii din raion. Primul loc la această bătălie i sa oferit Anișoarei Tun participantă din partea BPO Ștefan Vodă. Nu pot să închei această poveste frumoasă a cărții dacă nu aș nominaliza pe cei, grație cărora am realizat totul. Sunt ei, modeștii bibliotecari, Galina Feodorova, Valentina Răilian, Larisa Buraga, Svetlana Căraș și Veaceslav Aga.

CU DOR ȘI DRAG DE DUMITRU MATCOVSCHI

În amintirea lui Dumitru Matcovschi, unul din cei mai mari poeți, prozatori și dramaturgi din R.Moldova, pilon al Mișcării de Renaștere Națională de la începutul anilor 1990, la Cantemir s-au desfășurat un șir de manifestări cultural-artistice. Este vorba de Festivalul raional de cântec și poezie *Dumitru Matcovschi*, organizat de Direcția raională învățământ, serate tematice desfășurate la Biblioteca publică raională, cu concursul elevilor, lucrătorilor din cultură și profesorilor etc.

Aceste acțiuni de anvergură, după cum ne-a relatat Maria Domenco, specialist principal, metodist la DÎ, au fost organizate în contextul Anului Dumitru Matcovschi, dar și a Festivalul Internațional de Poezie și Cântec Dumitru Matcovschi, ce se desfășoară anual, începând cu 2011, de ziua de naștere a poetului – 20 octombrie și are drept scop promovarea culturii naționale-a operei Maestrului Dumitru Matcovschi, poetului nostru național, ale cărui poezii sunt cele mai cântate la nivel național și internațional. Multe din poeziile sale au fost puse pe note și au devenit șlagăre de la chiar prima audiție, de compozitori ca regretații Petre și Ion Aldea-Teodorovici, precum și de Eugen Doga, Mihai Dolgan, Mircea Oțel, Constantin Rusnac. La ora actuală numai Grigore Vieru poate concura cu el în privința contribuției la dezvoltarea cântecului de estradă est-prutean. Cu

atât mai îmbucurător faptul că pe scena Casei rationale de cultură din Cantemir au răsunat poezii și cântece de o valoare incontestabilă pentru cultura noastră, în interpretarea elevilor din cca 20 de instituții educaționale din raion. Băieți și fete, cuprinși de emoții deosebite au cântat nemuritoarele melodii *Bucurați-vă, prieteni, În oraș, la Chișinău, Măi bădiță Petre măi* etc, au recitat poezii, au înscenat crâmpoie din dramaturgia matcovschiană și atâtea altele, încât juriului i-a venit deosebit de greu să desemneze învingătorii. Până la urmă, însă, Premiul Mare a fost acordat gimnaziului Căiet (director-Aliona Tornea), locul I i-a revenit gimnaziului Lărguța (director-Nina Bagrin), locul II-gimnaziului Lingura (Raisa Adescenco), III-LT Valeriu Hanganu din Cociulia (Zinaida Onică). Au fost nominalizați și învingătorii la probele individuale: creație proprie - Corina Tornea (Căiet) și Dana Josu (*Mihai Eminescu*, Cantemir); cântec din creația poetului - Iurie Butuc, Cociulia, Vlada Cârlan, Cantemir; poezie - Neli Florescu, Chioselia; Cristina Butuc, Valeria Diaconu și Cristina Polimaru-toate de la CCC Cantemir; scenariile realizate cu mult har de elevii din Antonești și Lărguța ș.a. Juriul a acordat și premii speciale elevilor din Baimaclia, Cania, Coștangalia, Țărăncuța, care au impresionat prin cunoașterea operei matcovschiene, prin evoluarea reușită pe scenă.

Cu tradițiile neamului – la „Toamna aurie”

Festivalul raional Toamna aurie organizat de către Serviciul cultură al Consiliului raional Briceni de comun acord cu cele 25 de primării a raionului a devenit deja tradițional. Cu fiecare ediție această sărbătoare este și mai frumoasă și mai variată. De rând cu roadele bogate ale toamnei – expoziții de o mare minunăție, la discreția spectatorilor orașului Briceni unde s-a desfășurat, au fost amenajate și expozate ale meșterilor populari. Cele două concursuri anunțate din timp: „Cea mai variată expoziție cu roadele toamnei” și „Concursul sarmalelor” s-au organizat la un înalt nivel fiind însoțite de cântec și voce bună, un pic de trudă, ospitalitate și dăruire de sine. O duminică călduță din octombrie a adunat lume bună, iubitoare de frumos și tradiție. Și-au adus contribuția întemei lucrătorii din domeniul culturii din localitățile raionului, care sunt trup și suflet pentru înveșnicirea tradițiilor neamului. Atmosfera de sărbătoare au creat-o și artiștii amatori: orchestra de muzică populară „Frunze de dor” a Serviciului cultură condusă de Vasile Lungu; Nona Sărăcuță, Augustina Mânzatu, Octavian Lungu, Nelly Balabuh, Marcel și Aliona Bucilă, Alexandru Cotos; formațiile de dans popular „Mărunțica” (Larga), „Struguraș” (Tabani), „Capri-

ciu” (Briceni), formația folclorică „Cununița” (Colicăuți) și mulți alții, care au prezentat un spectacol de zile mari. Desigur, au fost locuri premiante și cadouri de preț, diplome și mențiuni, dar nu aceasta e principalul. Ne-am convins de mai multe ori, că lumea e dorită de fru-

mos. Iar tradițiile neamului nostru aurevenit din umbra de odinioară. Aceasta ne-au demonstrat-o dna Livia Cojocari, meșter popular din Briceni, care a amenajat Casa Mare împodobită cu cele mai inedite lucruri din lada bunicuței, delegațiile din primăriile Drepcăuți, Colicăuți, Caracușenii Vechi, Criva, Lipcani, Slobozia – Șireuți, Briceni, Șireuți, care și-au demonstrat măiestria nu numai la prepararea sarmalelor, dar au înfrumusețat standuri și mese împodobite în stil național. Bogăția toamnei aurii

– fructe, legume, pomușoare se asortau frumos cu fața de masă croșetată de cândva, uzoarele de pe covoarele moldovenești, costumele naționale etc. Alaiul lăutarilor, cântecele de petrecere și voce bună au continuat mult timp. Căci așa e firea gospodarilor, după un an de trudă, sufletul cere și un strop de odihnă. Tradițiile neamului au fost în capul mesei, așa cum și se cuvine.

Dumitru Matcovschi, omagiat de rezineni

Serata, organizată de Secția cultură și Consiliul raional Rezina, care i-a făcut pe participanți să trăiască clipe deosebit de frumoase și emoționante.

27 de bibliotecari din localitățile raionului, unii însoțiți și de cititori, au vernisat diferite expoziții — ediții de carte, desene inspirate din creația literară și momente din viața poetului D. Matcovschi, executate de cititori, beneficiari ai bibliotecilor publice, care au uimit publicul, întrecând chiar și așteptările organizatorilor. Concurenții au strălucit prin imaginație, măiestrie, prestație: înscenări ale fragmentelor din opere literare, figuri ale eroilor, executate din legume, lemn, stofă, ață, mărgelă etc, copturi, bucate tradiționale... Membrii juriului au ținut cont de toate aspectele, apreciind la justa valoare prestația fiecărui participant. Au fost menționați cu diplomă de participare și premii bănești, acei ce s-au manifestat plener, dând dovadă de talent deosebit, valoarea premiilor a fost mai mare.

„O toamnă frumoasă își leagă ultimele frunze îngălbenite pe ramuri, dar e mai pustiu parcă - nu mai este printre noi cel ce ne-a adunat astăzi aici. Ne lipsește poetul, publicistul, dramaturgul, patriotul Dumitru Matcovschi”, cu aceste cuvinte rostite de moderatoarea Angela Racu, a început Festivalul *Bucurați-vă o viață de lumina dragostei*, organizat la Rezina în semn de omagiu celui care a fost Dumitru Matcovschi. Eveni-

dna Eleonora Graur, președintele raionului Rezina: „Onorată asistență, dragi oaspeți ai raionului, elevi, profesori, bibliotecari! Am trăit un sentiment de mândrie în suflet trecând pe la expoziția din hol, amenajată prin truda dumneavoastră, stimați bibliotecari. Sunteți cei care păstrați cu sfințenie biblioteca și faceți ca să-i treacă pragul cât mai mulți copii. E un lucru foarte mare, pe care vă doresc să-l faceți cu succes și în continuare. Ne-am adunat în această sală să-l comemorăm pe Dumitru Matcovschi, să nu-i uităm opera. Mă bucur să văd aici elevi și vreau să vin cu un sfat către voi: prețuiți cartea - totul este trecător, doar ceea ce ați citit în cărți vă va rămâne în memorie pentru toată viața. Vreau să vin cu un mesaj special pentru oaspeții noștri, să le zic că mă bucur pentru faptul că nu dau uitării baștina. Să știți că ne mândrim cu dumneavoastră și pe viitor intenționăm să edităm o carte despre personalitățile raionului Rezina. Avem foarte mulți oameni de vază și o să încercăm, să-i invităm să vadă schimbările de aici, la care a contribuit fiecare dintre ei. Să știți că sunteți mereu așteptați la Rezina, că vă apreciem și ne mândrim cu dumneavoastră”.

În continuarea, ochii și inimile spectatorilor au fost încântate de mai mulți laureați ai diferitor concursuri raionale, desfășurate în *Anul Dumitru Matcovschi*. Poezii și cântece pe versurile poetului de la Vadul Rașcov, dar și creații proprii, au oferit Aurelia Boldișor, Mihai Gotornicean, Valentina Botnaru, Diana Șolcan, Irina Odobescu, Dana David, Eugen Cuzuioac, Radu Bulican, un grup de utilizatori ai bibliotecii din s. Țahnăuți. Faptul ne determină să trăim sentimente de bucurie - urmașii noștri, sunt crescuți și educați în dragoste pentru valoarea cuvântului scris, inclusiv poezia lui D. Matcovschi.

Baștina este aidoma unei icoane sfinte în viața fiecărui om, iar dorul de locul unde, împreună cu alți copii, au frământat colbul hudițelor, îi aduce mereu acasă.

Asta au vrut să le spună tuturor și personalitățile rezinene, revenite cu dor la baștină.

Dl Vladimir Rusnac a apreciat înalt evenimentul: „Trăim azi o mare sărbătoare, la care ne-a adunat Dumitru Matcovschi. El, a fost un ambasador al Domnului ceresc, trimis în Moldova să lupte pentru destrămarea beznei, cu flacăra inimii și cu sabia cuvântului și a izbutit în mare măsură s-o destrămă”. Cât privește revenirea acasă, d-lui a menționat: „Este o fericire să respirăm azi aerul baștinei, al sufletelor dumneavoastră, veniți cu drag la această sărbătoare.

Vladimir Cobasneanu, predă de mai bine de jumătate de veac la facultățile cu profil actoresc și se mândrește cu o mulțime de discipoli. „Sunt o viață în scenă, am colindat toată Moldova, dar asemenea emoții, pare-se, nu am mai trăit. De câte

mentul s-a desfășurat pe 30 octombrie și a avut menirea să înununeze suita de activități, organizată și desfășurată în raion cu prilejul declarării anului 2014 *Anul Dumitru Matcovschi*. În debutul manifestării, asistența, constituită din bibliotecari, pedagogi, elevi ai instituțiilor de învățământ din oraș, a cinstit memoria poetului printr-un minut de reculegere.

Întâlnirea de suflet a fost onorată și de prezența câtorva personalități rezinene: dl Vladimir Rusnac, poet, băștinaș din s. Ciorna; dl Ion Cuzuioac, medic, poet, epigramist, născut în s. Țareuca; dl Vladimir Cobasneanu, actor, profesor, originar din s. Cuiăuca; dl Victor Ghilaș, doctor habilitat, băștinaș din s. Lalova; dl Constantin Baranovschi, muzician, venit pe lume în s. Echimăuți.

Cu mult respect a salutat personalitățile revenite acasă

Ziua Națională a Vinului la Orhei

Pe 5 octombrie curent, Orheiul a îmbrăcat cele mai frumoase straie de sărbătoare și nu în zadar, dar deorece:

Am sărbătorit cu cinste

După datina străbună

Ziua vinului – licoarea

- Cea mai veche și mai bună.

Sărbătoarea devenită o tradiție și ajunsă la cea de-a XV-a ediție în or. Orhei și a XIII-a ediție în republică (Orheiul fiind inițiatorul manifestării), a adunat multă lume bună, colective artistice, oaspeți, forfotă, zâmbete și cele mai frumoase expoziții ale primăriilor din raion, agenților economici și a întreprinderilor de producere a vinului.

Oamenii au venit la sărbătoarea Vinului cu tot ce au avut mai frumos, daruri ale toamnei, bucate alese, vinuri speciale iar în suflet cu cântecul, dansul, tradițiile și obiceiurile noastre populare.

Sărbătoarea a debutat cu cel mai frumos alai al portului popular strămășesc, al graiului îmbibat cu aroma toamnei. Căci portul popular ne carcterizează ca neam, ne întrunește ca popor.

Mesaje frumoase cu cuvinte selecte au adus la sărbătoare conducerea raionului în persoana președintelui Ion Ștefărța, primarul orașului cât și oaspeții, reprezentantul Ministerului Agriculturii și Industriei alimentare și alți invitați.

În cadrul sărbătorii *Ziua vinului*, Secția cultură a organizat Festivalul *Cântec, joc și voie bună*, la care, cu toasuri, cântece, dansuri și gânduri mărețe colectivele artistice din raion au demonstrat înaltă măiestrie artistică și dragoste față de valorile naționale.

Sărbătoarea a durat până în după amiaza zilei cu același fast și dispoziție pozitivă, a întrunit 25 de colective de diferite genuri, astfel, Orheiul a fost inundat cu multă lume, hore întinse, muzică de petrecere și veselie nelimitată.

Cultura viței de vie și a vinului este una din bogățiile moștenite din negura vremurilor, de aceea această sărbătoare aduce întotdeauna cu sine entuziasm și face ca toamna să fie mai frumoasă, sa-și reverse darurile iar oamenii să se destindă ca la o adevărată sărbătoare după toate muncile câmpului.

Și într-un final afirmăm cu mândrie: Moldova mea – un strugure de poamă, Moldova – plaiul meu înălțător!

ori trec pe de-asupra Cuizăucii, mă prind fiorii”. Dumnealui a povestit despre familia în care s-a născut, despre fratele și sora lui, zilele grele pe care le-a trăit el și familia sa, despre urgiile războiului, foametea organizată, deși pe atunci era doar un copil și a îndreptat o rugă către Domnul — să nu mai avem parte de zile ca cele pe care le-am trăit în copilărie. Cu poetul D. Matcovschi erau buni cunoscuți, jucând rolul lui Nae în spectacolul „Cântec de leagăn pentru bunici” s-a învrednicit de Premiul mare pentru cel mai bun rol masculin. Deși ajuns la o vârstă onorabilă – în 2015 face 80 de ani.

Medicul, poetul și epigramistul Ion Cuzuioc a împlinit în această toamnă 65 de ani. Și dumnealui a fost încercat de sentimente deosebite la reîntoarcerea în satul de baștină. Urcat pe scenă, dl Cuzuioc a re trăit zilele din ajunul tragediei din 1989 a lui D. Matcovschi. Apoi a vorbit despre bucuria revenirii în mijlocul nostru și la masa de scris, despre activități desfășurate împreună... A citit și epigrame proprii, provocând bună dispoziție în rândul spectatorilor, a oferit cărți pentru cei care scriu poezii, care au organizat manifestarea și pentru primarul din Țareuca. A apreciat expoziția vernisată zicând că nasc oameni talentați și la Rezina. A avut și o sugestie - să fie organizate cu vânzare, iar banii acumulați – dăruți nevoiașilor.

Foarte bucuros că a revenit pe locurile unde s-a născut, a fost și virtuosul instrumentist Constantin Baranovschi: „Mă închin în fața dumneavoastră, vă mulțumesc pentru sărbătoarea de azi și vă doresc multă sănătate”, oferindu-i scena interpretei Ileana Țurcanu, pe care a invitat-o să cânte. Ileana Țurcanu a apreciat activitatea lui Constantin Baranovschi și omenia ce-l caracterizează: „Am venit aici la invitația lui Constantin Baranovschi, mă închin în fața domniei sale pentru tot ce a făcut pentru noi, artiștii. Fiind omenos și cumsecade, ne scrie muzică, ne dă un sfat în momentele când avem nevoie de el”.

„E vina noastră că nu ne cunoaștem foarte bine”, a menționat dl Victor Ghilaș, adăugând: „În calitate de director al Institutului Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei mi-aș dori să avem o colaborare foarte strânsă în domeniul valorificării patrimoniului cultural al raionului Rezina. Mă bucur că m-am întors la baștină și că anume Dumitru Matvovchi ne-a adunat aici. L-am apreciat foarte mult, era un om cu verticalitate, detesta pesoanele certate cu morala și muncea foarte mult”. Dl V. Ghilaș a oferit un set de carte academică pentru B.P. raională „Mihai Eminescu”, carte, care „să fie de folos întregului raion”.

Pe final, dna Angela Racu le-a mulțumit tuturor celor ce au contribuit la organizarea și desfășurarea Festivalului *Bucurați-vă o viață de lumina dragostei*. La fel – dnei Varvara Rusu, specialist principal în Secția raională cultură, pentru inițierea și valorificarea proiectului *Reveniți la baștină cu dor*, totodată mulțumind, în numele Consiliului raional, tuturor personalităților, care au găsit timp și posibilitate să fie în acea zi la Rezina, alături de pământeni și de creația lui D. Matcovschi. După care oaspeții au fost invitați pe scenă, pentru a înmâna diplome de participare tuturor celor care au prezentat creația lui D. Matcovschi. Oaspeților le-au fost dăruite suvenire, flori și lansat îndemnul de a reveni cât mai des acasă, la baștină, iar momentul - imortalizat printr-o fotografie spre neuitare.

A fost un început. Un început bun și frumos, dorit să se transforme în sărbători pentru fiecare localitate, care să-și cheme acasă fiii, ca sa-i cunoască toată lumea.

„Sub bagheta magică a timpului”,

autor Mihai Chirilă

*Vom scoate din scrinuri scrisori învechite
Cu pagini nescrise, dar pline de vise.
Și nopțile albastre cu licăr de stele
din nou vor apare tainic din ele.*

Biblioteca Publică și Centrul de cultură și odihnă din com. Zărnești, vineri 14 noiembrie 2014 a organizat lansarea cărții „Sub bagheta magică a timpului”, autor Mihai Chirilă, conferențiar universitar la Catedra Filologie Spaniolă și Italiană a USM, unul din promotorii hispanismului în Moldova, consăteanul și invitatul nostru de onoare. Evenimentul s-a început cu cântecul „Vals de Cahul”, autorul versurilor și muzicii fiind Mihai Chirilă.

Ca să scrii o carte de sinestător ar însemna să ai ceva foarte important de spus.

Volumul cuprinde fragmente ale vieții autorului trăite din plin alături de cei apropiați, pași în timp, notițe de călătorie, încercări poetice, opiniile persoanelor ce l-au cunoscut pe autor, viața în imagini.

În acest volum o adevărată bijuterie importantă pentru autor sunt și încercările poetice. La eveniment cu un recital de poezii scrise de autor au venit elevii liceului teoretic „Ion Creangă” din com. Zărnești.

Această carte a văzut lumina tiparului și cred că nu fără ajutorul celui de Sus, la împlinirea celor 70 de veri, 70 de trandafiri în buchetul vieții sale. Citind cartea descoperim un povestitor cu un har atrăgător ce captează cititorul. E rodul muncii unui Om, care cu fiecare fibră a corpului simte frumusețea și armonia lumii înconjurătoare, e mult atașat de familie și neam.

E o carte, în care autorul la umbra luminii așterne pe hârtie emoțiile și amintirile personale. Cu pietate vorbește despre arborele genealogic al familiei Dumisale. Cu o surpriză deosebită fami-

lia Chirilă împreună cu autorul au interpretat o baladă, auzită de la mamă. Această baladă este cântată de la mic și până la mare de membrii familiei. Interpretarea „Balada lui Ciulei” a adus până la lacrimi pe toți cei prezenți la eveniment.

Nespus de înduioșătoare, de parcă ar fi martor ocular, sunt rândurile despre satul natal, flora și fauna de până la uscarea bălților. Cu mari emoții citești rândurile despre greutățile prin care treceau consătenii în munca de zi cu zi. Mesajul Dumnealui, desprins din notițele de călătorie, din jurnalul personal ne dau posibilitatea de a vedea alte lumi, frumusețea pământurilor, culturii și tradițiile altor popoare, departe de noi ca distanță, dar aproape sufletului nostru. Din opiniile invitaților la eveniment, fiind din invitați și profesori de geografie, biologie, istorie, s-a propus volumul „Sub bagheta magică a timpului” drept un suport adăugător elevilor în cunoaștere a ținutului natal. Astfel, fiind în Bolivia, având o nostalgie față de vatră a scris versurile „Noapte tropicală”, iată un fragment:

*.... Dar iată că în noapte în aerul încins,
De undeva departe acorduri s-au prelins.
Sub stele o vioară destinul își plângea,
O susținu trompeta și toba-n ritm bătea.
Pentru o clipă totul păru că e real,
Că undeva e nuntă în satul meu natal.
O melodie dulce văzduhul a umplut,
Și lăutarii parcă erau de pe la Prut.
Și m-am simțit acasă în satul meu cel drag
Și așteptam s-apară toți frații mei în prag.
Iar palmierii-n noapte cu ramurile lor.
Părea că îi salută cuprinși și ei de dor.*

La finalul evenimentului autorul a avut parte de o surpriză muzicală din partea ansamblului model „Opințuța” din localitate, conducător artistic Vasile Filip.

Sub același cer - festivalul etniilor

Întotdeauna pe oamenii de pretutindeni i-a unit cântecul, dragostea, credința și cu adevărat nu contează naționalitatea atâta timp cât el trăiește, zâmbește și cântă aici, în Moldova, pentru că împreună formăm un popor, atâta timp cât viețuim în aceeași țară, atâta timp cât sălășluim sub același cer.

Sub același cer a fost genericul Festivalului etniilor organizat de Secția cultură a 3-a duminică a lunii septembrie în s. Bulăiești cu scopul promovării tradițiilor și obiceiurilor etniilor conlocuitoare în raion; valorificării creației de diferite genuri; evidențierii talentelor minorităților naționale.

Colective artistice, săteni și oaspeți s-au adunat la locul desfășurării sărbătorii, chiar dacă timpul ne delecta cu stropi de ploaie, la Bulăiești a plouat cu cântece, dansuri și voie bună, iar holul Casei de cultură a fost neîncăpător pentru hora care i-a strâns pe toți de mâini.

Au participat colective artistice din localitățile Bulăiești, Mârzești, Susleni, Seliște, Pelivan, Berezlogi, Mălăiești, Ivancea, etc., care, după cum e tradiția au fost întâmpinate cu pâine, sare și caldură de către primarul satului Bulăiești Petru Gonciar.

Juriul în componența specialiștilor și a șefului Secției cultură Gheorghe Guriuc a menționat formațiile participante în funcție de mai multe criterii:

— Pentru valorificarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor populare: Ansamblul folcloric „Văsălocikă”, s. Bulăiești care a prezentat cele mai frumoase obiceiuri de nuntă, Ansamblul folcloric „Busuioc”, s. Berezlogi, Ansamblul vocal „Florica mărului”, s. Mălăiești, Ansamblul vocal, s. Mârzești.

— Pentru măiestria interpretativă și promovarea repertoriului național: Ansamblul de dans pentru copii, s. Ivancea, Ansamblul vocal „Ivanceanca”, s. Ivancea, Ansamblul folcloric

„Suslenenii”, s. Susleni, Fanfara, s. Seliște, Fanfara, s. Mârzești, Grupul vocal, s. Pelivan, etc.

Cele mai deosebite bucate tradiționale au fost prezentate în cadrul Festivalului de către participanții din s. Ivancea.

Cultura a servit întotdeauna un model elocvent de unificare, ea a făcut să izvorască în lume setea de frumos, de liniște și pace, dragoste față de aproapele nostru indiferent de naționalitate iar la această sărbătoare am avut parte de o varietate culturală inedită și am demonstrat încă odată că avem o țară plină de talente, unde predomină dragostea pentru valorile și cultura noastră națională.

Mulțumim celor care au contribuit la organizarea și desfășurarea Festivalului, colectivelor participante și administrației satului Bulăiești care ne-a fost o gazdă dornică de evenimente frumoase.

Elena Pascari, șef B.P., s. Ciuciulea, r. Glodeni

Satule, vatră frumoasă

Pe lume nu există ceva mai tainic și mai de preț de cât o amintire plină de farmec de la Baștină.

Baștina este locul unde ne găsim liniștea, e o părticică de rai, o părticică dintr-un loc divin de unde pornesc amintirile.

Satul Ciuciulea – are un farmec pitoresc aparte, căci unde mai poți admira asemenea văi și dealuri, localitate cu vechi tradiții istorice și culturale, o vatră cu vrednici gospodari ospitalieri și responsabili de tot ce-i înconjoară, care păstrează cu sfințenie obiceiurile și tradițiile moștenite din bătrâni.

A devenit deja o tradiție de a sărbători Ziua Satului, la data de 14 octombrie care în acest an a împlinit 590 de ani.

A fost o zi frumoasă cu mult soare, cu zâmbete și voie bună. Prezentatorii au început sărbătoarea. Primul mesaj de felicitare pentru săteni a fost din partea primarului s. Ciuciulea dl. Sergiu Cobâlăș, care a reînviat satul prin

responsabilitate, omenie, descurcăreț și săritor la nevoie așa cum îi stă bine unui gospodar. Deviza lui este – să menținem împreună ordinea, curățenia, ca satul să fie curat și amenajat, iar sărbătorile și tradițiile neamului să le respectăm, promovăm și să le păstrăm.

Apoi a urmat un program artistic prezentat de toate instituțiile din teritoriu: grădinițele nr.1 și nr.2, gimnaziul Ciuciulea, colectivul folcloric de la Casa de cultură.

Sărbătoarea a trezit entuziasm în inima sătenilor, astfel chiar la intrare a fost aranjată expoziția meșterilor populari, gospodinele au gătit mese bogate cu plăcinte, sărmăluțe, fripturi și alte bunătăți tradiționale, degustări de vinuri autohtone și desigur muzică și joc.

Ecaterina Veringa – secretarul Consiliului primăriei a venit cu un mesaj de felicitare și cu cadouri pentru cuplurile care în acest an au împlinit 50 de ani îm-

preună la bine și la rău.

A ridicat dispoziția locuitorilor invitatul sărbătorii Ion Suruceanu care a prezentat un buchet de melodii îndrăgite.

Partea solemnă și concertul au fost urmate de o loterie organizată de APL.

De cum s-a lăsat seara peste sat și până noapte târziu s-a încins o horă cu dans și voie bună. Așa sunt oamenii din satul nostru. Ziua Satului este cea mai frumoasă sărbătoare a noastră, aici se cântă, se dansează atât de frumos, ca la nimeni alții.

Și dacă se spune că: „Veșnicia s-a născut la sat”, de acest lucru ne convingem de fiecare dată când venim cu nostalgie în sat, unde timpul se oprește parcă pe loc și nu are putere să șteargă amintirea strămoșilor, a tradițiilor și obiceiurilor noastre, acolo unde știm cel mai bine să iubim, să iertăm, să simțim și să sperăm...

Vladimir Mănăscuță – fantastul care trăiește cuvântul...

≡ **Adelina Porcescu,**
BPR Drochia
„Iulian Filip”

În incinta Bibliotecii publice raionale Drochia „Iulian Filip” a avut loc lansarea romanului dlui Vladi-

moasă poveste de dragoste. Eroul principal luptă cu înverșunare pentru a-și apăra planeta de invaziile

mir Mănăscuță, intitulat „Ключ Вселенной”, care a avut un debut deosebit, deoarece chiar îndată de la apariția de sub tipar, a fost prezentat la Salonul Internațional de Carte, ediția XXIII-a, consacrate Integrării Europene a Republicii Moldova și Anului Matcovschi, unde, pentru volumul respectiv i se acordă diplomă și premiul Ministerului Educației Tineretului și Sportului.

D-lui a fost participant la proiectul Moldova are talent, unde s-a bucurat de succes și a fost o mândrie pentru raionul nostru. Paralel a mai scris și versuri, pe care speră să le adune într-o culegere.

Cartea face parte din domeniul fantasticului, dar are la bază o fru-

extratereștrilor. Romanul este scris într-un limbaj accesibil, evenimentele se desfășoară rapid, captivându-ți atenția la maximum.

La lansarea cărții dlui V. Mănăscuță, l-am avut ca oaspete și pe scriitorul, publicistul, prozatorul, eseistul Ioan Mănăscuță, editorul acestui roman. D-lui a făcut o analiză mai amplă a romanului și a accentuat numeroasele talente ale tânărului autor.

Cu un comentariu al romanului a venit și președintele clubului „Diversitate”, psihologul Vladimir Rotari, care a citit romanul dintr-o răsuflare, menționând că cartea vine să ne pregătească de întâlnirea cu extratereștrii, autorul făcându-ne

cunoscuți cu lumea lor.

Profesoara Ludmila Bogatu de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, unde a învățat și autorul, și-a expus impresiile despre roman, urându-i lui Vladimir Mănăscuță succese și mari realizări în viață.

Tot aici au fost prezenți liceeni din oraș împreună cu profesorii lor. Autorul a răspuns la întrebările celor prezenți în sală și le-a înmănat cărți cu autografe.

Ne mândrim cu talentele ce izvorăsc din orașul nostru și credem, că galeria scriitorilor originari din raionul - baștină, se va completa încă cu un nume.

Copiii în lumea cărților

„Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și cu mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun.”

Maxim Gorki

Literatura, ca artă a cuvântului, prin intermediul căreia realitatea este recreată în toată complexitatea ei, oferă elevului un întreg univers de gânduri și sentimente, de aspirații și îndrăzneală, de înaripare entuziastă și idealuri înalte.

Sugerat printr-o tematică variată, ca și prin prototipuri umane surprinse în ipostaze dintre cele mai felurite, acest univers se va putea constitui într-o zestre spirituală importantă, cu condiția ca opera literară în ansamblul ei să răspundă sarcinilor multiple pe care le ridică educația estetică, intelectuală, morală, patriotică. Prin valorificarea creatoare a mesajului artistic, etic și estetic al fiecărei creații în parte se stimulează interesul, pasiunea elevului pentru literatură, setea de cunoaștere, se formează totodată premisele concepției despre lume și viață.

Formarea și modelarea caracterelor, deprinderea elevilor cu nor-

mele de comportare civilizată, cultivarea sentimentelor morale sunt sarcini la realizarea cărora opera literară, prin specificul ei, aduce o contribuție majoră. Lectura poate trezi interesul doar dacă este organizată și îndrumată cu pricepere. În acest scop am stabilit relații de parteneriat cu filiala nr.3 a Bibliotecii E.Coșeriu aflate în preajma gimnaziului A.I.Cuza.

Biblioteca are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu de lectură astfel, încât să devină un cititor activ pe viață. Profesorul și bibliotecarul trebuie să ghideze lectura, această călătorie în lumea textului, astfel încât fiecare dintre ei să ajungă la o înțelegere personală a textului discutat.

Ora de lectură, victorine, concursuri, discuții, lansări, reviste bibliografice sânt măsurile propuse elevilor, în cadrul programului de activitate a bibliotecii. În acest scop

elevii claselor a VI și a IX a căror profesoară de limba și literatura română sunt, se încadrează cu entuziasm în activitățile propuse de dna Tatiana Romaniuc, șefa filialei nr.3 BMB E.Coșeriu, Bălți: „Ion și Doina Aldea Teodorovici - două inimi gemene”, „Iulia Hașdeu - o floare cerească crescută pe pământ”, „Dumir Macovschi - promotorul valorilor naționale” etc.

În societatea contemporană, tehnica modernă fascinează copilul, îndepărtându-l tot mai mult de ceilalți, de cuvântul scris, de ceea ce ne-a fermecat nouă copilăria – cărțile. Așadar, astăzi, mai mult ca oricând, este de datoria bibliotecii și a școlii să deschidă ușa fermecată a lumii cărților. Prin acest parteneriat, părțile implicate își propun să introducă copiii în lumea cărților, să le dezvolte creativitatea în exprimare, să le formeze o atitudine pozitivă față de carte.

„Al nostru de-a pururi Poetul”

20 octombrie 2014 pentru Biblioteca publică orășenească din Râșcani a fost o zi spectaculoasă cu o atmosferă superbă.

Frunzele de toamnă i-au adus pe cei care abia de încăpeau în spațiul primitor al bibliotecii și au dat startul seratei literar muzicale *Al nostru de-a pururi Poetul* — 75 ani de la nașterea scriitorului Dumitru Matcovschi.

Activitatea a fost prezentată de studenții grupei TR-11 de la Colegiul agroindustrial susținuți de Svetlana Tomuz, profesoara de limbă și literatură română. Moderatoarele Irina Condrîtchi și Renata Vlas ne-au dus într-o călătorie imaginară a vieții și activității marelui scriitor. Studentele Corina Meleniciuc, Aliona Vintilescu, Ecaterina Foliușneac, Maria Colibaba, Olesia Russu, Marina Albot, Valentina Pelin, Teodora Danu au recitat fragmente din poeziile: *Frunzele... de septembrie, ...Poetul a iubit și-a pățimit, Moștenitor, Casa părintească, Aici, Viața, Crescut în suflet, ...Am ales cuvinte simple din cuvinte...*

Un moment deosebit a fost și vizionarea unui video, unde D. Matcovschi povestește despre copilăria sa grea, unde doar Nistru i-a fost scăparea.

El a fost, este și va rămîne un poet al dorului: dor de viață și patrie, dor de neam și grai, dor de casă părintească și strămoși, dor de femeie și natură, dor de adevăr și dreptate, dor de bine și frumos, dor de omenie și demnitate. Toate acestea au inspirat-o pe Cristina Prisacari, eleva cl. a XII-a a liceului „L. Damian” să scrie o poezie dedicată marelui Matcovschi: *Poetul macilor în rouă / În lanul unui gând de umbră, / Tu ai plecat și-n lume plouă / Și-i trist, și-s vocile sumbre... / ...Auzi, tu geniu, ești iubit!*

Toată activitatea a fost înfrumusețată de slideshow-ul pregătit de Ecaterina Foliușneac. Opera poetului a fost propusă publicului, prin expoziția cu genericul „Anul 2014 – Anul Dumitru Matcovschi”.

Multe din poeziile sale au fost puse pe note de I. Aldea-Teodorovici, E. Doga, M. Dolgan, devenind șlagăre. Unele din ele au fost propuse pentru audiere publicului: Alexandra Catelli a interpretat cântecul „Tu, ești ca marea”, Loreana Secară, eleva cl. a X-a a liceului „L. Damian” cântecele: „Chișinăul meu cel mic”, „Măi Bădiță Petre, măi”, iar Francesca-Maria Cucuruzneac eleva cl. a VIII-a, gimnaziul „Gh. Râșcanu” a interpretat cântecul „Basarabia”.

Piesa „Bucurați-vă prieteni” interpretat la chitară de Olga Chitic, studenta Colegiului agroindustrial a fost primită cu dragoste.

Spectatorii au apreciat cu aplauze această activitate adusă ca un respect celui care a fost și va rămîne Al nostru de-a pururi Poetul - Dumitru Matcovschi.

Atelier de lucru

≡ Tamara Leon, BPR Leova

Biblioteca Modernă - Conector Comunitar

În jurul nostru numai inovație, tehnologie informațională, modernizare. A venit momentul marilor schimbări și în biblioteci grație proiectului Novateca. În acest context Biblioteca publică raională Leova a desfășurat pentru bibliotecarii rurali atelierul de lucru sub genericul „Biblioteca Modernă – Conector Comunitar”.

Fiind dotată cu calculatoare conectate la internet, Biblioteca publică Leova e ca o punte de legătură între oamenii din orașul nostru, deoarece oferă un spectru larg de servicii noi. S-au desfășurat un șir de programe de instruire în domeniul tehnologiei moderne: cu medicii din satele raionului; cu agricultorii din raionul Cahul; ore de recuperare a sănătății „Sănătatea mea” cu o grupă de pensionari. Copiii de la Centrul de zi „Speranța” săptămânal vizionează un film poveste, iar cei de la

grădiniță, din grupele pregătitoare, împreună cu educatoarea, frecventează des bibliotecă, folosind jocuri la calculator și filme cu desene animate. A fost inițiat cercul „Fantezia” unde copiii doritori croșetează sau brodează flori, animăluțe. Cu calculatorul portativ și aparatul de fotografiat purcedem la diferite ceremonii din comunitate: Hramul satului, La curățat fântâna, izvorul, pozele și chiar filmulețele respective le postăm pe internet și pentru concetățenii noștri de peste hotare.

În ceea ce privește modul de aranjare a colecțiilor de cărți, mai atrăgător, mai interesant, deasemenea variază; într-un paneră sau cărucior vopsite în culori vii amplasăm literatură

despre bogățiile toamnei; într-un acvariu gol punem cărți despre pești, pescuit. Totul depinde de fantezia bibliotecarului.

Acestea și încă multe alte realizări ale specialiștilor noștri sperăm să vă fie pe plac și de folos, să inspire și să reorganizeze modernizarea bibliotecilor din raion.

Moștenitorii înalt apreciați de publicul din afara țării

Muzica și dansul autentic sunt valori universale, având capacitatea uimitoare de a ne apropia unii de alții

Dragostea pentru muzică și dans i-a unit și i-a împrietenit pe artiștii noștri, cu reprezentanții mai multor țări: România, Cehia, Italia, Spania, Grecia Iran, etc.

Micii noștri artiști au revenit acasă, plăcut impresionați de coloritul evenimentului, locurile pitorești ale țării-gazde și nu în ultimul rând, de bunăvoința și ospitalitatea băștinașilor.

Fiind satisfăcuți de prestația artistică, pe care au demonstrat-o, în cadrul festivalului, „Moștenitorii” noștri nu au ratat ocazia de a se recrea, pe litoralul bulgăresc al Mării Negre.

Alături de impresiile de neuitat, „Moștenitorii” au adus cu ei, dovada că au fost înalt apreciați – medalia de aur și diploma de onoare a Festivalului internațional de folclor din or. Nedelino, Bulgaria.

Totodată, menționăm faptul, că de aceste premii s-a învrednicit și Ansamblul de muzică și dans popular „Țărăncuța” din or. Criuleni.

În perioada 04 – 08 septembrie 2014, Ansamblul de muzică și dans popular „Moștenitorii” din or. Nisporeni a participat la Festivalul internațional de folclor desfășurat în or. Nedelino din Bulgaria.

Timp de trei zile, au evoluat 200 de colective, Republica Moldova fiind reprezentată de două ansambluri artistice, precum „Țărăncuța” din or. Criuleni, și desigur, „Moștenitorii” din Nisporeni.

≡ Text și imagini: Ion Doru

DIN INIMĂ CREȘTE BELȘUGUL

sărbătoare de zile mari, cu elemente tradiționale, cu participarea meșterilor populari, dovadă că avem oameni dotați, talente ce ne pot duce faima hăt departe, fapt remarcat și de oaspeții evenimentului din județele Vaslui și Prahova, de senatori și deputați din România.

Precum avea să menționeze în cuvântul său de felicitare, adresat participanților, tuturor celor care ne aduc pe masă Pâinea noastră cea de toate zilele, președintele raionului, Andrei Malașevschi, și de astă dată a fost luată decizia de a îmbina Ziua Vinului, a lucrătorilor din complexul agroindustrial într-o singură Sărbătoare-a Roadei. Pentru că nu putem diviza eforturile comune ale viticultorilor și vinificatorilor, a lucrătorilor de pe câmpuri, de la întreprinderile de procesare-toți ei, în sudoarea frunții, făuresc belșugul. Iată de ce, pe Piața Independenței din Cantemir, au fost expuse roadele muncii de un an a plugarilor, viticultorilor, legumicultorilor, pomicultorilor, apicultorilor, primăriile și-au amenajat frumoase Case mari, cu bucate alese, cu tradiții naționale, iar artiștii-orchestra de muzică populară „Doina Prutului”(conducător-Veaceslav Bârcă, interpreți- Gheorghe Nichiforeac, Irina Bârcă, Ion Diaconu), colectivele folclorice din Hănăseni-„Glia”(Natalia Bolocan) și „Codrenii”(Nicolae Suditu), formația „Busuioc”(Leonid Voinu)au înfrumusețat sărbătoarea cu muzică aleasă, cu dansuri pline de foc, încât, în pofida temperaturilor joase de afară, în iureșul jocului s-au prins de la mic la mare, astfel, buna dispoziție dominând în centrul raional pe tot parcursul zilei.

Toamna a fost dintotdeauna perioada când Măria Sa, Plugarul, face bilanțul muncii de un an, se bucură de cele realizate, fiind mereu cu gândul la roada viitoare. Căci nu reușește să strângă, să comercializeze și să pună la păstrare roada crescută cu trudă și dragoste de-a lungul anului, că deja a pus sămânța recoltei pentru 2015.

Cu mare alai, cu bucuria și satisfacția lucrului bine făcut, al datoriei îndeplinite, au venit truditorii din complexul agroindustrial al raionului Cantemir la tradiționala Sărbătoare a Roadei. Este de menționat că în acest an organizatorii, direcția agricultură a CR în frunte cu Larisa Vălcu au reușit să facă o

Biblioteca satească – furnizor de servicii pentru adulți

Procesul de îmbunătățire a situației în scopul creării noilor servicii pentru educația adulților în bibliotecile publice a fost inițiat din luna mai a acestui an, acceptând propunerea dlui Nicolae Moscalu, directorul Asociației Obștești „Moștenitorii”, mun. Bălți pentru implementarea proiectului „Biblioteca satească – furnizor de servicii pentru adulți” în localitățile rurale a r. Râșcani. Din 49 biblioteci publice au fost selectate 15, din care în urma desfășurării trainingurilor s-au ales cu câștigarea mini-granturilor doar 8 biblioteci.

Obiectivul general al proiectului - dezvoltarea serviciilor educaționale de inserție socială pentru adulți din grupurile vulnerabile.

Planul activităților planificate a preconizat: Sensibilizarea reprezentanților APL la posibilitățile de modernizare a bibliotecilor publice; Dezvoltarea competențelor bibliotecarilor în vederea dezvoltării unor servicii inovative; Diseminarea noilor practici.

Penru realizarea obiectivului general s-au desfășurat un șir de ateliere informative de construire a misiunii și viziunii bibliotecii moderne și traininguri la care au fost identificate analize de nevoi, formarea competențelor de planificare și facilitare a activităților, pilotarea activităților sau mini-proiectelor în comunități, dezvoltarea unui produs inovativ și participarea în Zilele Educației Adulților.

Ca formator a fost invitat unul din cei mai competenți specialiști în domeniul bibliotecilor publice dl Oleg Bursuc, care actualmente activează în programul Național „NOVA-TECA”.

Locul desfășurării activităților a fost diferit: biblioteca publică orașenească, tabăra „Vulturaș” din s. Șaptebani, tabăra de odihnă din s. Druitoarea Veche.

La 30 septembrie în incinta Consiliului raional Râșcani a avut loc masă rotundă „Educația Adulților – un imbolt spre schimbare”: idei, intenții, posibilități organizată de AO „Moștenitorii” și directorul Dvv Internațional Moldova dna Adela Scutaru – Guțu la care au fost numite bibliotecile câștigătoare de mini-granturi și s-a dat startul implementării proiectului. În urma acestui fapt fiecare din bibliotecile numite mai jos, făcând o analiză profundă a nevoilor comunității au început să livreze servicii noi pentru educația adulților din grupuri social vulnerabile :

— Alfabetizare în domeniul TI - biblioteca publică s. Mihailenii /șefa bibliotecii L. Dodiță/, care va iniția acest serviciu și va oferi grupului-țintă din 12 persoane posibilitatea de a învăța rapid calculatorul. Biblioteca dispune de 4 calculatoare conectate la Internet.

— Educația adulților în utilizarea TI – biblioteca publică s. Singureni / șefa bibliotecii Martâniuc Raisa/, instituția dispune de calculator și conectare la Internet, va dezvolta un serviciu de educație destinat persoanelor care doresc să studieze calculatorul.

— Instruirea în domeniul TI - Biblioteca publică orașenească Râșcani, dotată cu echipament modern /5 cal-

culatoare conectate la Internet/, care deja prestează servicii în domeniul Tehnologiilor informaționale, a definit problema grupului - țintă din 12 persoane, care nu posedă abilități de mânăuire a calculatorului. Această problemă în multe cazuri împiedică angajarea la un loc de muncă decent.

— Cum să ne prelungim viața activă în pofida vârstei înaintate - biblioteca publică s. Grinăuți /șefa bibliotecii Svetlana Plămădeală, 20 de persoane în etate din comunitate vor deține competențe de monitorizare a propriei sănătăți, de acordare a primului ajutor în caz de crize de sănătate, de pregătire și utilizare a remediilor naturiste.

— Creșterea și îngrijirea florilor de grădină - biblioteca publică s. Pârjota /șefa bibliotecii Dina Cericov. Acest proiect prevede specificul creșterii florilor de grădină. Se prevede ca în primăvara anului viitor participanții vor amenaja și îngriji un strat de flori lângă biblioteca.

— Crearea clubului sănătății – biblioteca publică s. Hiliuți /șef Andriana Gribincea. Împreună cu grupul-țintă al proiectului vor aborda problema stării și utilizării apei calitative din localitate, vor contribui la curățirea și amenajarea a două izvoare din afara satului, a unei fântâni în curtea școlii și crearea unui spațiu de odihnă.

— Furnizarea serviciilor de instruire a ghizilor turistici – biblioteca publică a orașelului Costești/șefa dna Silvia Gavriliuc, care va instrui doritorii de a deveni ghizi. Se va colecta informație cu privire la obiectele turistice din zonă, se va crea baza de date, se vor stabili rutele turistice și tematica excursiilor.

— Arta de a fi Bunic-Parinte – biblioteca publică s. Horodiște/șefa Angela Briceag. Ei abordează problema relațiilor între bunici și nepoți, lăsați sub tutela lor în urma plecării părinților la muncă peste hotare. Serviciul va oferi posibilități ca bunicii să fie familiarizați cu specificul comunicării eficiente cu copii și adolescenți, cu modalitățile de monitorizare a comportamentului minorilor, cu modalitățile de îngrijire igienică și sanitară a copiilor. Educația adulților are drept scop oferirea de formare profesională cu obiectivul de a-i încuraja: Să devină angajabili; Să dobândească noi cunoștințe; Să se dezvolte din punct de vedere personal; Să se socializeze cu alți adulți care învață; Să se simte împliniți personal; Să devină membrii activi ai comunității; Să câștige venit legal și să trăiească în demnitate.

În urma implementării proiectului constatăm, că educația adulților este absolut necesară în lumea noastră aflată în schimbare, deoarece o mulțime de lucruri s-au schimbat și continuă să se schimbe la nivel global: să dezvoltă tehnologii noi, cerințe legate de politici noi în lumea afacerilor și de echipamente de înaltă tehnologie folosite de multe instituții și întreprinderi. Și anume - bibliotecile publice, care se vor transforma în centre comunitare activ vor participa la educația adulților. Și atunci adulții vor avea puterea de a lua inițiative responsabile pentru a-și modela propria viață și a comunității lor sau societatea din punct de vedere economic, social și politic.

Ziua internațională a Muzicii

Suntem la sfârșitul toamnei - anotimp care ne aduce trăiri deosebite, amintiri frumoase dar și manifestații muzicale ce le sărbătorim an de an.

„Muzica este graiul sufletului”, spune L. W. Beethoven. Ce dobândește omul prin muzică? Desăvârșirea căutată în armonia sunetelor, idealul pierdut și regăsit în stările sublimite create de o melodie, infinitul pus în vocea de virtuos și absorbit de cel ce ascultă pe calea undelor muzicale.

Sub aceste motto-uri la Școala de Arte „M. Cebotari” din Cahul, atât profesorii cât și elevii instruiți în arta muzicală au

sărbătorit Ziua Internațională a Muzicii și jubileul Școlii muzicale — „60 de ani de la formare”, eveniment important în propagarea și dezvoltarea artelor frumoase. Toate creațiile interpretate, mesajele de felicitare, au fost rostite cu dragoste, pasiune și plăcere atât din partea elevilor, colegilor de breaslă, a absolvenților, oaspeților, cât și din partea administrației publice locale, pentru ce le suntem recunoscători. Noi, ne-am străduit să prezentăm un program artistic de zile mari ce a promovat lucrări vocale și instrumentale creându-le oaspeților clipe de aleasă dăruire sufletească. La reușita evenimentului au contribuit profesorii: N. Radu, L. Bejan, N. Slipcenco, A. Ciuvalschi, T. Smarcalova, N. Culea, S. Leschevicene, N. Latu, O. Nichita și foștii absolvenți – R. Radu și I. Armanu. La finele concertului, cu un cuvânt de mulțumire și felicitare s-a adresat directoarea școlii dna A. Ciuvalschi, pe care o felicităm călduros, pentru efortul, răbdarea și străduința depusă în munca cu copiii și cu întregul colectiv.

≡ Victoria Țăcu, bibliotecar Biblioteca mun. Eugeniu Coșeriu, Bălți

Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret din nou la Bălți

În zilele de 2, 3 octombrie la Bălți a avut loc ediția a V-a a Salonului internațional de carte pentru copii și tineret – o întâlnire a copiilor din mun. Bălți cu cartea și scriitorii Arcadie Suceveanu, Iulian Filip, Nicolae Dabija, Titus Știrbu, Vasile Romanciuc, Ion Muscalu, Constantin Parascan. Cuvântul de deschidere a Salonului l-a avut Claudia Balaban, președintele Secției Naționale a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret. Cu un mesaj de salut din partea copiilor bălțeni au venit copiii de la Casa de creație a copiilor.

Fiecare copil-vizitator al Salonului a primit în dar cartea-surpriză „Așchii de cer” de Nicolae Dabija. Pe lângă cartea-surpriză primită, copiii au avut norocul să-l cunoască și să discute cu însăși autorul cărții.

În cadrul Salonului au avut loc mai multe evenimente: lansări de carte și întâlniri cu scriitorii organizate atât în incinta Bibliotecii pentru Copii „Ion Creangă”, cât și în alte instituții din municipiu: Liceul Teoretic „M. Eminescu”, Centrul de plasament temporar și reabilitare al copiilor și Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți.

Merită a fi menționate relațiile temeinice de parteneriat stabilite între Biblioteca municipală „Eugeniu Coșeriu”, Bălți și LT „M. Eminescu”, în incinta căruia s-au desfășurat două lansări de carte: Colecția „Câmpul de lectură”, prezentată de Mircea Ciobanu, și „Urmele mele frumoase”, autor Iulian Filip, prezentată de Vasile Romanciuc.

La micuții de la Centrul de plasament și reabilitare a copiilor în ospetie a venit Biblioteca pentru copii Ion Creangă din mun. Bălți cu medalionul literar „Cu răbdarea treci și marea”, consacrat scriitorului Titus Știrbu, la activitate prezent

fiind și însăși scriitorul. Copiii au rămas foarte impresionați și de prezența oaspeților de la Chișinău, bibliotecarele de la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” care, la rândul lor, au venit cu un bibliobus plin cu cărți frumos ilustrate, cărți electronice și chiar cu câteva computere. Ei au vizionat filme de animație, au răsfoit minuțios cărțile electronice și au năvălit cu un șir de întrebări curioase.

Liceenii din Bălți au participat la o adevărată lecție de istorie despre Vlad Țepeș, fiind prezenți la lansarea de carte „Atacul de noapte” de Ion Muscalu. La această activitate a fost prezent și scriitorul Constantin Parascan.

Biblioteca municipală „Eugeniu Coșeriu” Bălți a venit către acest Salon și cu alte activități, care au avut ca scop promovarea Cărții și a Lecturii.

Compoziția literar-muzicală „Carte dragă, prietenie veșnică” a fost organizată la filiala nr. 3 a Bibliotecii. La această activitate au participat elevii cl. a IV-a B și a III-a B de la gimnaziul „Alexandru Ioan Cuza”. Copiii au recitat poezii despre carte, au participat la o victorină, au prezentat înscenări din cărțile îndrăgite, au vizionat filmul „Ce este cartea?”.

Filiala nr. 5 a Bibliotecii municipale „Eugeniu Coșeriu”, în parteneriat cu Centrul de plasament și reabilitare a copiilor, au organizat medalionul literar muzical „Cartea care ne unește”, consacrat creației lui Dumitru Matcovschi. Ca spectatori au fost prezenți micuții de la Instituția preșcolară nr. 3 „Povestea”.

Cu flashmob-ul Salonul – o sărbătoare a Cărții la Bălți, în fața Bibliotecii pentru copii „Ion Creangă” s-au prezentat elevii clasei a II-a de la gimnaziul nr. 9, fiind dirijați de bibliotecare.

Compoziția literar muzicală „Carte de dor, de fior și de zbor”, consacrată scriitorului D. Matcovschi a fost organizată de Biblioteca pentru copii „Ion Creangă” în colaborare cu elevii cl. a VII-a B și a VIII –a B de la LT „Lucian Blaga”.

Nu a lipsit de la Salon și prezentarea unei cărți scrise de

un scriitor bălțean. Astfel, elevii cl. a III-a D de la LT „G. Coșbuc” cu drag au ieșit în fața publicului cu înscenări din carte lui Gh. Calamanciuc „Teatrul pentru copii. Piese, dramatizări”.

În cadrul Salonului au fost organizate și activități profesionale pentru bibliotecarii din bibliotecile publice din Zona de Nord a RM: „Biblioteca publică în contextul comunității servite” – sesiune de comunicări și „Comunicarea – componentă a succesului profesional” – training.

Copiii din municipiul Bălți au remarcat prezența scriitorilor îndrăgiți la Salonul de Carte, iar premiul Simpatia copiilor a fost înmănat scriitorului Iulian Filip. Și editurile participante la Salon au fost menționate, ele primind câte o diplomă.

Menționăm aportul adus de către Autoritățile Publice Locale, Secția Națională a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), Uniunea Editorilor și Scriitorilor din Republica Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” la realizarea proiectului dat.

✚ **Adelina Porcesco**, Bibliotecar principal BPR Drochia lu. Filip

Halloween

la biblioteca publică raională Drochia

Halloween-ul este una dintre cele mai vechi sărbători, originile ei găsindu-se cu mii de ani în urmă. Sărbătoarea pe care o cunoaștem sub numele de Halloween a fost influențată, de-a lungul secolelor, de numeroase culturi.

Cuvântul Halloween își are originea în Biserica Catolică. Pe 1 noiembrie catolicii sărbătoresc Ziua tuturor sfinților, All Saints Day sau All Hollows Day. Poporul celt credea că la aceasta dată toate legile timpului și ale spațiului erau anulate, permițând astfel tuturor spiritelor să se întoarcă printre cei vii.

În incinta BPR „I. Filip” a avut loc această sărbătoare la care au fost prezenți voluntarii din New-York Lawrence Adam și Gomer Hermina. Împreună cu profesoara de limbă engleză dna Maria Schițco au povestit copiilor și părinților care au fost prezenți despre istoria și originea acestei sărbători. Copiii au fost foarte activi la concursurile propuse de organizatori: dezlegarea integra-

melor, confecționarea măștilor etc. Cel mai entuziasmant concurs a fost sculptura în dovleac, unde copiii au sculptat și au înfrumusețat dovleci aduși de acasă. La această sărbătoare au fost recitate poezii și interpretate cântece în limba engleză. Copiii au fost foarte încântați de obiceiurile și tradițiile acestei sărbători.

„ARTĂ ȘI EDUCAȚIE – DOUĂ VEȘNICII INESTIMABILE”

Aceste două mari valori au constituit simbolistica Festivalului de arte și educație, care a demarat cu mult succes în perioada de 22-27 septembrie, 2014 la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. O săptămână plină de manifestări culturale artistice, în care USARB – ul a găzduit personalități notorii, piloni ai culturii naționale și promotori ai spiritualității viitoarelor generații.

Scopul acestor manifestări a menționat președintele Festivalului de arte și educație – Margarita Tețelea, doctor, conferențiar universitar, managerul Filarmonicii pentru copii, șefa Catedrei de arte și educație artistică, USARB îl constituie valorificarea potențialului creativ al elevilor, studenților și artiștilor, crearea unui mediu cultural axat pe comuniunea tuturor artelor și transformarea USARB în perioada manifestărilor festivalului într-un centru al spiritualității, creației și educației.

Astfel, în ziua de 22 septembrie, Universitatea bălțeană a îmbrăcat haina scumpă și multicoloră a Vernisajului de pictură Ștefan Florescu: călugăr din Bucovina în arta Moldovei. La eveniment au fost prezenți reprezentanții de frunte ai Universității, pictori, critici de artă, profesori, studenți, copii, admiratori ai talentului maestrului.

Creatorul de noi mijloace expresive a artei picturale, profilicul plastician și personalitatea datorită căreia arta picturală națională a preluat o nouă alură – Ștefan Florescu, membru al Uniunii artiștilor plastici din RM, a menționat în cadrul atelierului: „Tot ce am făcut în pictură este din dragostea pentru oameni, pentru orașul în care trăiesc, pentru acei care îmi sunt aproape și îmi în-

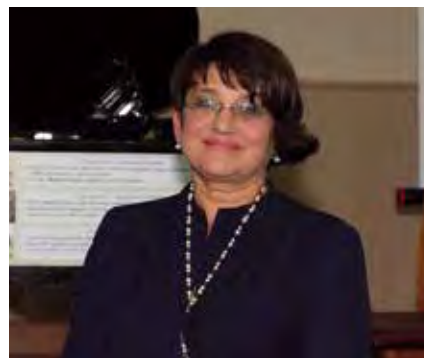
țeleg felul meu de a fi în artă...”

23 septembrie, Ziua coregrafiei a transformat centrul universitar într-o lume a dansului. „Istoria culturii în pași de dans” a fost genericul spectacolului coregrafic susținut de către colectivul de dans „Grație” al PMC din mun. Bălți, conducător artistic - Cornelia Țurcanu, magistrul în arte.

Programul artistic, organizat sub forma unei călătorii reale în lumea dansului și prezentat într-o dramaturgie captivantă de către dna doctor, conferențiar universitar – Marina Morari, a purtat o alură aparte.

Ținută scenică impecabilă, frumusețe, măiestrie - aceste valori artistice au fost reflectate prin programul coregrafic variat prezentat de către talentații și consacrații dansatori ai Grației.

ționale care au configurat simbolul Zilei folclorului.

„Dansează și cântă cu noi” a fost îndemnul și mesajul spectacolului de muzică și dans popular, care pe bună dreptate a încununat bucuria pământească, reflectată pe chipul studenților și a tuturor celor prezenți, cu cea sufletească, care vine din răsuflul autenticității populare prin măiestria folclorului național. Alaiul

În ziua de 24 septembrie, 2014, când toamna cu pensula ei fermecată îmbracă veșmântul auriu, USARB-ul a strălucit în evantaiul culorilor sărbătorești a straielor na-

sărbătorii a fost încununat într-o Horă a USARB-ului care-și va regăsi ecoul pe culmile tradiționale ale festivalului peste ani și ani.

O adevărată și plăcută surpriză

a manifestării a creat-o prezența și evoluarea în scenă a interpretei de muzică folclorică - Silvia Zagoreanu, pierlă ce iubește adâncimile sacre ale artei și adoră la infinit setea spectatorului.

Aplauzele și atenția cu care a

fost admirată, au mărturisit despre emoțiile și armonia ce vibra corzile interioare ale fiecărui prezent la sărbătoare. Logosul artei, lăsat să cadă lejer pe aripile festivalului, încolțea în spiritul organizatorilor, cota spiritului vâslit de așteptări, crescând odată cu semnalul de start.

Se zice că prin personalitățile artistice notorii, prin creația lor, neamul își păstrează rădăcinile, generațiile noi își cunosc trecutul... Tocmai în acest sens, anul calendaristic 2014, strălucește în constelația aniversară a frumoaselor vârste jubiliare de 55 de ani a unora dintre puținele personalități marcante, care prin aportul și dăruirea de sine

în numele frumosului, vor ocupa pagina de aur în istoria culturii naționale.

Svetlana Bivol, directorul Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici” din Chișinău, Marian Stârcea, compozitor, artist al poporului, director artistic al aceleiași instituții și Margarita Tetelea, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, șefa Catedrei de arte și educație artistică a USARB – au fost jubiliarii purtați și legănați „Pe aripile iubirii” – genericul Seratei de creație a compozitorului Marian Stârcea, susținut la 25 septembrie, 2014 de către discipolii ce dau viață și culoare palmaresului original de creații ale sărbătoritului. Și această manifestare a fost o dovadă prin care s-a constatat încă o

dată că Arta – este legea supremă care dă suflet Universului, aripi gândirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor frumoase.

Un alai mare de aplauze și emoții a trezit spectatorilor, prezenți la 26 septembrie, 2014 în cadrul unui concert inedit de muzică clasică, Cvartetul Național de Coarde de la Sala cu Orgă din Chișinău, care ne-a oferit un repertoriu variat de creații – selecte „Din filele muzicii camerale”.

„Elegia” – op. 24 de G. Faure, prin finețea sonoră, virtuozitatea și profunzimea interpretativă a marelui violoncelist, Maestru în arte și dirijor al Cvartetului de coar-

de – Cristian Florea, a fost una din multiplele creații care lăsau publicul perplex de atmosfera și câmpul armonic creat în sală.

Un buchet de manifestări de înaltă anvergură, care prin calitățile-i atribuite a reflectat într-u totul duhul cultural-artistic din nordul țării, dar și potențialul intelectual, artistic și științific al președintelui Festivalului de arte și educație la I ediție, managerului Filarmonicii pentru copii la cei 15 ani de activitate fructuoasă și a jubilariei – doctorului, conferențiar universitar Margarita Tetelea.

Ultimul ton al Festivalului de arte și educație, o perioadă în care USARB-ul a strălucit asemenea unui lăcaș de înaltă spiritualitate în mulțimea de culori și valori muzical-artistice, l-a constituit Serata de Dedicăție artei pianistice din seara lui 27 septembrie, 2014 în care au evoluat interpreți și pedagogi-pianști din Moldova și România: duetul Iurii Mahovici și Anatol Lăpăcuș, Larisa și Anatol Jar, Eugenia-Maria Pașca, Lăcrămioara Naie, Ioana Chiriac și Ioana Stănescu și multe alte personalități de valoare.

O seară în care Luceafărul – Margarita Tetelea strălucea în amalgamul dedicațiilor de omagiu, înaltă recunoștință, respect și gratitudine din partea discipolilor, colegilor, familiei și prietenilor.

Sărbătoarea - care a atras un cerc impunător de personalități marcante din țară și de peste hotare și, care prin ecoul cuvintelor de pro-

fundă semnificație au reprofilat armonios conturul portretului aniversar al distinsei Margarita Tetelea - a demonstrat încă o dată că creatorul de frumos – primește în dar frumosul...

Să ne trăiești dragă colegă!

Festivalul Internațional de folclor

Cântecele Neamului

face parte din acțiunile proiectului „Educația artistică și culturală în contextul cooperării transfrontaliere durabile, MIS-ETC 2557”, proiect finanțat de UE prin Programul Operational Comun 2007-2013, Program de cooperare transfrontaliera. Proiectul are ca Aplicant: Colegiul de muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău, Republica Moldova, Partener 1, Centrul Bucovinean de Artă pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale românești din Cernăuți, Ucraina și partener 2 Asociația „KULT-ART”. Toate acțiunile organizate în România sunt implementate de către Asociația „KULT-ART”, printre care și festivalul „Cântecele Neamului” RO-UA-MD. Menționăm ca Asociația „KULT-ART” nu ar fi reușit să organizeze acest festival la nivelul respectiv fără colaborarea realizată cu Consiliul județean Suceava, Centrul cultural „Bucovina” și Școala de arte „Ion Irimescu”.

Acompaniamentul festivalului a fost asigurat de Ansamblul „Bucovina”, coreograf Alina Leonte, dirijor Petru Oloieru.

Din cei 76 participanți înscriși la festival, în urma preselecției 36 au intrat în concurs:

Secțiunea soliști vocali:

— Mențiuni: Anca-Florica Mihuț din Baia Mare, Marcela Roiban – Feliciană, Tg. Mureș și Ana Maria Calancea – Ucraina.

— Premiul III - Mihaela Daju, Tg. Jiu, Monica Stru-

gar – Suceava și Miruna Avasiloe – Elena, Neamț.

— Premiul II - Camelia Ursachi, Suceava și Mihaela Tabură - Republica Moldova.

— Premiul I - Georgeta-Madalina Lupușcop din Suceava și Ionela Sterp, Sibiu.

Premii speciale:

— Premiul juriului - Iuliu-Ciprian Petroaie din Suceava.

— Premiul de popularitate - Mihaela Cajvan, Suceava.

— Premiul pentru păstrarea tradiției - Ivașcu Dayana Luisa – Suceava.

— Premiul tinereții - Maria-Mihaela Pohoată, Suceava și Serafima Tuliuliuc – Ucraina.

— Premiul pentru autenticitatea repertoriului - Mihaela-Mădălina Hâlborea, Bacău.

Secțiunea soliști instrumentiști:

— Mențiuni: Cristian Ciolacu (clarinet) - Republica Moldova și Andreia Ududec (saxofon) – Suceava.

— Premiul III - Vasile-Florin Babără (acordeon) - Republica Moldova și Alexandru Găitan (trompetă) – Suceava.

— Premiul II - Nicolae Țăranu (vioară) - Republica Moldova și Răzvan Nițucă (saxofon) – Suceava.

— Premiul I - Mihai Dicusară (vioară) - Republica Moldova.

Marele premiu: Andrei Iftimie – Suceava.

De Ziua Democrației

Luni, 15 septembrie 2014, în incinta Bibliotecii Publice Mateuți, subsemnata acestui articol și cei mai activi beneficiari ai instituției - Nadejda Morari, Mihaela Tihon, Mariana Donțu, Viorel Mârzenco, Eugeniu Cuzuioc, Valeria Știrbu ... au discutat despre semnificațiile Democrației - „conducere de către popor”, regimul politic care se bazează pe dorința poporului. Principiile de bază ale acestei forme de guverare sunt votul universal și suveranitatea poporului.

A trăi în democrație înseamnă să ai dreptul la părerea ta despre cum merg lucrurile atât în plan local, național și global. Să realizezi aceasta în modul practic, înseamnă două lucruri: să participi în viața comunității și să fii un cetățean activ.

Cunoaște-ți drepturile: Fiecare persoană se bucură de drepturile omului. Dar persoanele sub 18 ani au propriul set de drepturi numit Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (CDC)

Exprimă-ți drepturile la nivel local: Consiliile Locale ale Copiilor și Tinerilor le permit copiilor și tinerilor să-și exprime părerile și să realizeze proiecte proprii. Multe licee au format consilii ale elevilor pentru ca aceștea să aibă posibilitatea să-și exprime punctele de

vedere. Vorbește cu profesorii și crează în școala ta cu colegii tăi un consiliu.

Parlamentul copiilor: Parlamentul copiilor (persoane între 12-15 ani) oferă posibilitatea copiilor să-și exprime opinia și să fie ascultați de guvern, partide politice și de cei care prestează servicii copiilor.

Centrele de voluntariat: o posibilitate extraordinară pentru adolescenți și tineri de a se implica și de a aduce schimbări în societate!

≡ **Diana Odobescu**, șef BP s. Ohrincea, r. Criuleni

Dumitru Matcovschi – Simbol al Demnității Naționale

De ziua nașterii poetului, la 20 octombrie, a avut loc un medalion literar cu genericul „Dumitru Matcovschi – un Simbol al Demnității Naționale”. În cadrul acestei activități a fost vernisată Expoziția de carte „Dumitru Matcovschi – poetul acestui neam” și revista bibliografică „Dumitru Matcovschi – purtător al valorilor naționale”, unde prezentatoarele Tatiana Lisnic și Gheorghina Platon ne-au cunoscut cu cele mai importante date din biografia poetului, după care a urmat un recital de poezie.

Dragostea ce-o nutrea poetul față de neam, de grai, de țara în care s-a născut a înveșmântat-o în frumoase și nemuritoare ver-

suri ca: „Cerul tău Moldovă”, „Aici, Plaiul meu”, „Rugăciune”, „Limba maternă”, „Să trăiești Moldovă”, „Moștenitori”, „Imn Moldovei Suvorane”, „Va fi ca mâine...”, ce au fost recitate cu mult suflet de către Carolina Lupan, Savelina Postică, Elena Roșca, Dumitrița Gherb, Cristina Platon, Irina Cojocari, Carolina Malțev, Tatiana Rotari ș.a. Multe dintre versurile poetului au devenit slagăre ce ne-au delectat auzul: „Urare de viață lungă”, „Sărut femeie mâna ta”, „Inimă de mamă”, „Basarabia”, „Bucurați-vă” ...

În cadrul acestui medalion a fost organizată și o victorină cu privire la viața și activitatea poetului. Astfel s-au plasat: pe locul I - Diana Bur-

ghelia, pe locul II - Daniela Roșca, iar locul III l-au împărțit Rada Racoviță și Savelina Postica. Printre oaspeții prezenți la activitate a fost și reprezentantul primăriei Ohrincea – dna Valentina Rotari, căreia îi mulțumim din suflet pentru că a găsit câteva clipe pentru a aduce un omagiu poetului Dumitru Matcovschi.

Dumitru Matcovschi a fost și va rămâne mereu în amintirea poporului său ca un patriot înflăcărat al neamului – un Simbol al Demnității Naționale. Poeziile lui vor rămâne veșnic în memoria noastră, ele vor vibra mereu în sufletele noastre. Îi vom citi neconștient cărțile și îi vom urma mereu îndemnul ce ne va servi ca o călăuză.

FNCL, ediția IV-a, la Drochia

Festivalul Național al Cărții și lecturii, ediția IV-a, consacrat integrării europene a Republicii Moldova și Anului Matcovschi a demarat în raionul Drochia la 31 august, în cadrul Sărbătorii Naționale „Limba noastră” și a finalizat la 5 septembrie.

Bibliotecile publice au desfășurat activități în scopul promovării cărții, lecturii și a bibliotecii organizate atât în localurile bibliotecilor, caselor de cultură, dar cele mai multe la gimnazii și licee.

BPR Drochia „Iulian Filip” a inițiat o companie de colectare a cărților. O carte este un dar pe care-l poți deschide iar și iar, care chiar în prima săptămână, mai mulți drochieni au fost foarte receptivi și au daruit bibliotecii opere și scrieri printre care: Ala Ivanova - 78 cărți, Romeo Țurcan - 63 cărți (majoritatea în engleză, de care biblioteca noastră are mare nevoie), Victoria Dușcencovschi - 200 cărți, Andrei Proțuc - 306 cărți, Maria Cebanu - 75 cărți, ne închinăm pentru sănătatea lor și le mulțumim din suflet. Chiar dacă majoritatea cărților sunt cu grafie chirilică, multe în limba rusă, le vom dona și noi bibliotecilor din localitățile cu majoritatea locuitorilor vorbitori de limbă rusă și ucraineană: Maramonovca, Pervomaiscoe, Baroncea, Șalvirii Vechi ș.a.

O altă companie a fost

„Ajută clopoțelul să sune pentru fiecare”, s-au colectat rechizite școlare pentru copiii din familiile vulnerabile. Inițiatorul campaniei a fost Vladimir Rotari, președintele clubului „Diversitate”. Au făcut donații elevii de la liceele din oraș: „Mihai Eminescu”, „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, „Ștefan cel Mare”, „Mihail Boiarnițchi”, organizațiile primare ale PLDM și PDM, aducându-le în dar nu numai rechizite școlare, ghiozdane, dar și hăinuțe. Un aport deosebit au avut și bibliotecarii BPR Drochia, care au colectat rechizite

pentru copiii, ai căror părinți nu au posibilitatea financiară s-o facă. De aceste donații au beneficiat 12 copii, 3 părinți, printre care o mamă cu 6 copii, dânsa fiind foarte bucuroasă de atenția față de familia sa. Au fost așteptați mai mulți copii și părinți, dar nu au reușit, rechizitele școlare îi așteaptă la bibliotecă.

La biblioteca din Ochiul Alb s-a organizat o masă rotundă „Lectura - calea spre cunoaștere”, unde poetul local Sava Raileanu, care are editate două volume de poezie le-a vorbit copiilor despre însemnătatea lecturii în viața personală îndemnându-i să citească cât mai mult deoarece lectura este gimnastica minții. În BPR Drochia s-a desfășurat masa rotundă „Cartea ni-i prieten drag” în cadrul clubului „Diversitate”.

Vitrine de carte au fost organizate în toate bibliote-

cile publice ale raionului: „Cartea – poartă deschisă spre cunoaștere” (s. Drochia), „Cartea - izvorul înțelepciunii” (Mândâc), „Cartea - dar neprețuit” (Șuri), „Cartea-i drum fără odihnă/Din lumină spre lumină” (filiala copii Pelinia), „Cele mai citite cărți” (Dominteni), „Cărți noi și în Europa – spre libertate și demnitate” (BPR Drochia Iu. Filip); expoziții consacrate Anului D. Matcovschi: „Dumitru Matcovschi - poet și om al cetății” (Mândâc, s. Drochia), „Dumitru Matcovschi – un poet pătimaș al dorului” (Șuri), „Suflet turnat în cuvinte” (Dominteni), „Dumitru Matcovschi – lumina demnității naționale” (BPR Drochia Iu. Filip); serate literar – muzicale: „Dumitru Matcovschi – pilon și personalitate al neamului” (BP Chetrosu); „Suflet mare în casă mică” (Fântânița), „Creația lui Dumitru Matcovschi – mereu sărbătoare” (filiala copii Pelinia); recitaluri de poezie: „Vieru, Matcovschi – o lacrimă de-a lui Eminescu” (Nicoreni), „Al nostru de-a pururi – poetul” (Țarigrad), „Și mă căznesc să scriu frumos...” (filiala copii Pelinia), „Patria, poetul și balada” (Fântânița), „Ești lacrima neamului meu” (Mândâc), „Dumitru Matcovschi – un poet pătimaș al dorului” (Șuri); victorine literare: „Doi prieteni din lumea copilăriei: Dumitru Matcovschi și Grigore Vieru” (Popeștii de Sus), „Surpriza unei cărți” (Ochiul Alb), „Где живут герои книг” (Baronca), „Suflet turnat în cuvinte” (Dominteni); concursul declamatorilor de poezie: „Dumitru Matcovschi - poet și Om al Cetății” (s. Drochia); concursul de eseuri despre carte și lectură „Valorizarea lecturilor din plăcere” (BPR Drochia Iu. Filip), datorită efortului specialistului principal în domeniul literaturii române de la Direcția de învățământ dna Silvia Reșetnic, concursul a devenit raional, au participat peste 25 de concurenți, care au prezentat creații cu gânduri profunde despre carte și atitudini personale, despre importanța cărții și lecturii asupra personalității. Am remarcat eseurile scrise de Iana Rusu, cl. XI-a, LT rus „M. Boiarnițchi”, or. Drochia și Luminița Agachi, cl. IX-a, LT „Viorel Cantemir”, s. Sofia.

Un concurs de eseuri a organizat și bibliotecara filialei copii Pelinia (Pampărău Liuba) în cadrul cenacului literar „Tineri mlădițe”, proaspeți laureați ai Festivalului internațional de poezie „Renata Verejanu”, biblioteca s. Drochia „Cartea și lectura – punți spre cunoaștere”; ore de lectură și reviste bibliografice: „Totul despre carte” (Nicoreni), „Citati prestijno” (Maramonovca), „Cartea

pentru mic și mare este stea îndrumătoare” (Șuri), „Cartea – comoara fiecăruia” (Țarigrad) ș.a.

De asemenea, concursuri de desene ale personajelor îndrăgite din creația diferitor autori, iubite de utilizatori (Dominteni, Cotova, Popeștii de Sus); ore de poveste „Din frumoasele povești/Ce te-nvață cum să crești” (Ochiul Alb), „În lumea poveștilor” (s. Drochia), Însenări din poveștile lui Ion Creangă (Nicoreni); excursii în bibliotecă pentru micuții din cl. I-a și de la grădinițe.

Și desigur, fiecare bibliotecă publică a atras o atenție deosebită concursurilor: „Cei mai activi cititori” și „Cea mai cititoare familie”, desemnându-și cei mai fideli prieteni ai cărții. În măsura posibilităților, bibliotecile publice au premiat cei mai fideli prieteni ai cărții și lecturii cu diplome și cărți - cel mai bun de preț cadou. Astfel, bibliotecile publice Mândâc și s. Drochia, grație susținerii financiare a primăriilor locale au premiat cu cărți pe cei mai buni cititori din localitate - cadou pe cât de neașteptat, pe atât și de plăcut. Celelalte biblioteci au premiat învingătorii acestor concursuri cu diplome. S-au bucurat de premii cu cărți și beneficiarii BPR Drochia „Iu. Filip”, grație companiei de colectare a cărților.

La concursul „Cel mai bun video clip de promovare a cărții și lecturii”, biblioteca publică a prezentat un videoclip interesant.

În BPR Drochia a făcut totalul concursului „Valiza cu comori”. În această valiză s-au schimbat și s-au perindat periodic peste 50 de cărți. Valiza cu comori a fost solicitată de către 42 de persoane, a fost una statornică, dar cei interesați de conținutul ei, au rămas satisfăcuți. Lăsăm Valiza cu comori și în continuare în bibliotecă pentru schimbul de cărți.

Sperăm, că la ediția viitoare a FNCL, să avem activități și mai interesante, mai atractive pentru beneficiarii noștri și societatea va conștientiza că Cărțile sunt cărașii civilizației. Fără cărți, istoria e mută, literatura nu are glas, știința paralizată, iar gândirea și meditația suspendate (Barbara Tuchman).

ZIUA DACIEI — *Festival cu reverberații multimilenare* *s. Climăuții de Jos, r. Șoldănești*

Nunta în Basarabia

*Nunta tinerilor Cătălina Ababii (mireasa din or. Drochia, R. Moldova) și
Dănuț Vlase (mirele din or. Focșani, România)*

Ritualul „Ghilitul pânzei”

31 august 2014, or. Drochia